

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE
KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BİR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİNDE İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emre ULUPINAR

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Şubat, 2019

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE
KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BİR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİNDE İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emre ULUPINAR
(Y1413.220010)

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi NECLA DALBAY

Şubat, 2019

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı İş Sağlığı ve Güvenliği Tezli Yüksek Lisans Programı Y1413.220010 numaralı öğrencisi **Emre ULUPINAR** 'ın "AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE KARŞILAŞILABİLCEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ : BİR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİNDE İNCELEME" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 06.02.2019 tarih ve 2019/04 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *oy birliği* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *o.l.a.n.k.* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 25/02/2019

1)Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Necla DALBAY

2) Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Reşit ERÇETİN

3) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Barış KINACI

Necla Dalbay
Reşit Erçetin
Barış Kinacı

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde Karşılaşılabilecek Risklerin Değerlendirilmesi: Bir Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde İnceleme” adlı tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynaklarda gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (25/02/2019)

Emre ULUPINAR

Güvenlik kültürünün geleceğimizde daim olması temennisiyle...

ÖN SÖZ

Tezimin hazırlanması ve sonuçlandırılmasına kadar geçen süreçte yol gösterici ve öğretici olan, değerli düşüncelerini ve katkılarını belirterek her türlü yardımı sağlayan tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi NECLA DALBAY Hocam'a, çalışmam boyunca desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen değerli eşime ve kızıma katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Şubat, 2019

Emre ULUPINAR

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xiii
ÖZET.....	xix
ABSTRACT	xxi
1. GİRİŞ	1
2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAVRAMI VE TÜRKİYE’DE TARİHİ GELİŞİMİ.....	3
2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı	3
2.2 Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Tarihi Gelişimi	3
2.2.1 Tanzimat öncesi	4
2.2.2 Tanzimat ve meşrutiyet dönemi	4
2.2.3 Cumhuriyet dönemi ve günümüz	4
2.2.4 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu.....	5
3. SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAVRAMI	7
3.1 Sağlıklı Kişi Tanımı.....	7
3.2 Sağlık Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği	7
4. AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
4.1 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri’nin 6331 Sayılı İSG Kanunu’ndaki Yeri	9
4.2 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde Karşılaşılabilir Tehlikeler ve Risklerin Değerlendirilmesi	9
4.2.1 Acil durum.....	9
4.2.2 Acil çıkış.....	17
4.2.3 Arşiv	20
4.2.4 Asansör	21
4.2.5 Atıklar	22
4.2.6 Basınçlı hava tankları	25
4.2.7 Basınçlı tüpler.....	26
4.2.8 Biyolojik etkenler	27
4.2.9 Cam yüzeyler	29
4.2.10 Eğitim ve bilgilendirme.....	30
4.2.11 Ekranlı araçlarla çalışma	31
4.2.12 Elektrik	32
4.2.13 Elle taşıma	35
4.2.14 Ergonomi ve monoton çalışma.....	36
4.2.15 Depolar	37
4.2.16 Güvenlik	38
4.2.17 Işıma - radyasyon	39

4.2.18 İklimlendirme havalandırma	40
4.2.19 Haşereler ve kemirgenler	42
4.2.20 İlkyardım malzemeleri	42
4.2.21 İSG iç iletişim	43
4.2.22 İstif ve sabitleme	44
4.2.23 Jeneratör	44
4.2.24 Kaygan zemin	45
4.2.25 Kazalar ve hastalıklar	46
4.2.26 Kesici delici aletler	48
4.2.27 Kimyasal maddeler	48
4.2.28 Kişisel koruyucu donanım	50
4.2.29 Kombi/kazan dairesi	51
4.2.30 Konferans salonu	54
4.2.31 Kurum içi geçici çalışma	56
4.2.32 Kurum içi kiracı firmalar	56
4.2.33 Laboratuvarlar	57
4.2.34 Ortam ölçümü	58
4.2.35 Psikososyal etkenler	60
4.2.36 Reklam panosu (firma isim panoları)	62
4.2.37 Seyyar merdiven	62
4.2.38 Sığınak	63
4.2.39 Sistem odası	63
4.2.40 Sterilizasyon	64
4.2.41 Su deposu	66
4.2.42 Tavan yüksekliği düşük mahaller	67
4.2.43 Su sebili	67
4.2.44 Tavana sabitlenen malzemeler	68
4.2.45 WC hijyen	69
4.2.46 Yangın acil durumu	70
4.2.47 Yangın söndürme sistemi	71
4.2.48 Yıldırımdan korunma	72
4.2.49 Yüksekte çalışma	72
4.2.50 Zemin	73
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	75
KAYNAKLAR	77
ÖZGEÇMİŞ	79

KISALTMALAR

ADSM	: Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi
BYKHY	: Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
İGU	: İş Güvenliği Uzmanı
İSG	: İş Sağlığı ve Güvenliği
İYH	: İş Yeri Hekimi
KKD	: Kişisel Koruyucu Donanım
MSDS	: Malzeme Güvenlik Bilgi Formu
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1	: Acil Durum– Yangın Algılama Sisteminin (Duman Dedektörü, Siren, Alarm Butonu Entegrasyonu) Periyodik Kontrolünün Yapılmaması.....	11
Çizelge 4.2	: Acil Durum – Acil Kaçış Yollarındaki Kapıların Kaçış Yönünde Açılmaması.....	11
Çizelge 4.3	: Acil Durum – Kapılarının Yangına Dayanımsız Olması	11
Çizelge 4.4	: Acil Durum – Eğitimli Yeterli Acil Durum Personelinin Olmaması	12
Çizelge 4.5	: Acil Durum – Yangın Dolabı Önüne\İçine Malzeme Konulması... ..	12
Çizelge 4.6	: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazının Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi	13
Çizelge 4.7	: Acil Durum – Duman Detektörünün Olmaması Sonucu Yangına Geç Müdahale.....	13
Çizelge 4.8	: Acil Durum – Acil Durum Elektrik Kesintisinde Aydınlatmaların Çalışmaması	13
Çizelge 4.9	: Acil Durum – İlk Yardım Eğitimi Almış Personelin Olmaması Durumunda Yaşanacak Kazalarda Müdahalenin Gecikmesi	14
Çizelge 4.10	: Acil Durum – Acil Durum Planının Olmaması, Ekiplerinin Oluşturulmaması, Acil Durum İletişim Bilgilerinin Bulunamaması Sonucu Acil Durumlarda Çalışanların Nasıl Davranacağını Bilmemesi.....	14
Çizelge 4.11	: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarının Olmaması ya da Boş Olması Sebebiyle Yangına Geç Müdahale.....	15
Çizelge 4.12	: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarına Acil Durumlarda Hızlı Ulaşılamaması	15
Çizelge 4.13	: Acil Durum - Yangın Dolabının Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi	15
Çizelge 4.14	: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarının Periyodik Kontollerinin Yetkili Firma Tarafından Yapılmaması	16
Çizelge 4.15	: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazının Lokasyonun Riskine Göre Yeterli Miktarda Bulunmaması	16
Çizelge 4.16	: Acil Durum – Yangın/Acil Durum Alarm Butonunun Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi	16
Çizelge 4.17	: Acil Çıkış – Yangın Merdivenleri - Acil Çıkışların Binaların Yangından Korunmasına Dair Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılmaması.....	17
Çizelge 4.18	: Acil Çıkış - Oda/Laboratuvar İçerisinden Acil Çıkışa Ulaşılması..	18

Çizelge 4.19	: Acil Çıkış - Yangın Merdivenine ve Yangın Merdivenine Dış Ulaşımın Bakan Pencere Olması	18
Çizelge 4.20	: Acil Çıkış - Acil Çıkışlara Yönlendirme Levhalarının Olmaması, Görülememesi.....	19
Çizelge 4.21	: Acil Çıkış – Kaçış Yollarında Engeller Bulunması	20
Çizelge 4.22	: Arşiv – Kompakt Raylı Arşiv Dolaplarının Kilitli Olmaması	20
Çizelge 4.23	: Asansör – Asansör Makina Dairesi Kapısının Kilitli Tutulmaması ve İletişim Bilgileri Eksikliği	21
Çizelge 4.24	: Asansör - Asansörlerin Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması	21
Çizelge 4.25	: Asansör - Asansör Kullanma ve Uyarı Talimatlarının Olmaması ..	22
Çizelge 4.26	: Asansör - Asansörlerin Bakımlarının Yapılmaması.....	22
Çizelge 4.27	: Atıklar - Atıkların Planlamasının Olmaması.....	23
Çizelge 4.28	: Atıklar - Tehlikeli Atıkların Uygun Şekilde Toplanmaması, Depolanmaması ve İşyerinden Uzaklaştırılmaması	23
Çizelge 4.29	: Atıklar - Tıbbi Uygun Şekilde Depolanmaması.....	24
Çizelge 4.30	: Atıklar - Tıbbi Atıkların Uygun Şekilde Toplanmaması	24
Çizelge 4.31	: Atıklar - Tıbbi Atıkların Uygun Şekilde Taşınmaması.....	25
Çizelge 4.32	: Basınçlı Hava Tankları - Basınçlı Hava Tanklarının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması	26
Çizelge 4.33	: Basınçlı Hava Tankları – Basınçlı Hava Tanklarının Periyodik Bakımlarının Yapılmaması.....	26
Çizelge 4.34	: Basınçlı Tüpler - Taşınabilir Basınçlı Tüplerin Kontrolünün Yapılmaması.....	27
Çizelge 4.35	: Basınçlı Tüpler - Basınçlı Tüplerin Sabitlenmemesi ve Korumaya Alınmaması.....	27
Çizelge 4.36	: Biyolojik Etkenler - Kan Yolu ile Bulaşan Hastalıklara Maruz Kalma	28
Çizelge 4.37	: Biyolojik Etkenler - Solunum Yolu ile Bulaşan Hastalıklara Maruz Kalma	29
Çizelge 4.38	: Cam Yüzeyler – Çarpma	29
Çizelge 4.39	: Eğitim ve Bilgilendirme - Çalışanlara Çalışma Ortamı ve Sorumluluk Alanları Dahilindeki İşler Hakkında Eğitim Verilmemesi	30
Çizelge 4.40	: Eğitim ve Bilgilendirme – Çalışanlara İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verilmemesi Sonucu Eğitimsizlikten Meydana Gelebilecek Kazalar.....	31
Çizelge 4.41	: Ekranlı Araçlarla Çalışma - Ekranlı Araçların Uzun Süreli Kullanımı Sonucu Kas İskelet Sistemi Hastalıkları	32
Çizelge 4.42	: Ekranlı Araçlarla Çalışma - Ekranlı Araçlarla Çalışanların Gözlerinde Meydana Gelebilecek Bozukluklar.....	32
Çizelge 4.43	: Elektrik - Elektrik İç Tesisatının Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrolünün Yapılmaması	33
Çizelge 4.44	: Elektrik – Elektrik Topraklamasının Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrolünün Yapılmaması	33
Çizelge 4.45	: Elektrik – Kaçak Akım Rolesi Bulunmaması	33
Çizelge 4.46	: Elektrik – Açıkta Kablo Bulunması	34
Çizelge 4.47	: Elektrik – Panoların Önünde Yalıtkan Paspasların Olmaması.....	34

Çizelge 4.48	: Elektrik – Elektrik Odalarının Tertip-Düzenin Sağlanması, Oda/Panoların Kilitlenmemesi	35
Çizelge 4.49	: Elektrik – Elektrik Panoları Önünde Malzeme Bulunması.....	35
Çizelge 4.50	: Elle Taşıma – Elle Taşınamayacak Kadar Ağır Yüklerin Çalışanlarca Kaldırılması	36
Çizelge 4.51	: Ergonomi ve Monoton Çalışma - Çalışanların Uzun Süre Aynı Pozisyonda Çalışması.....	37
Çizelge 4.52	: Ergonomi ve Monoton Çalışma - Çalışanların Yaptıkları İşe Uygun Destek Ekipmanları Bulunmaması.....	37
Çizelge 4.53	: Depolar – Depolarda Yanıcı Malzemeler Bulundurulması.....	38
Çizelge 4.54	: Güvenlik – Bina İçerisine Kişilerin Güvenlik Kontrolünden Geçmeden Giriş Yapması.....	38
Çizelge 4.55	: Işıma - Radyasyon – Çalışanların Radyasyona Maruz Kalması	39
Çizelge 4.56	: Işıma - Radyasyon - Kurşun Yeleklerin Deformasyona Uğraması	39
Çizelge 4.57	: Işıma Radyasyon – Işıma Radyasyon Kaynağı Ruhsatının Olmaması.....	40
Çizelge 4.58	: İklimlendirme Havalandırma - İklimlendirme Cihazlarının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması	40
Çizelge 4.59	: İklimlendirme Havalandırma - Ofis, Laboratuvarlar, Zemin Kotu Altındaki Katların Havalandırma Yetersizliği	41
Çizelge 4.60	: İklimlendirme Havalandırma - İklimlendirme Havalandırma Cihazlarının Bakımlarının Yapılmaması.....	41
Çizelge 4.61	: Haşere ve Kemirgenler - Haşerelere ve Kemirgenlere Karşı İlaçlama Yapılmaması.....	42
Çizelge 4.62	: İlkyardım Malzemeleri - Gerekli İlkyardım Malzemelerinin Olmaması.....	43
Çizelge 4.63	: İSG İç İletişim - Çalışanların İşyerinde Tespit Ettikleri Tehlikeleri Vb. Durumları İşverene İletebilecekleri Kayıtlı Bir Sistemin Olmaması.....	43
Çizelge 4.64	: İstif & Sabitleme – Uygunsuz İstifleme Yapılması, Sabitlenmemiş Materyaller	44
Çizelge 4.65	: Jeneratör – Jeneratöre Müdahalede Bölümünün Kilitli Olmaması.	45
Çizelge 4.66	: Jeneratör – Jeneratörün Periyodik Bakımının Yapılmaması.....	45
Çizelge 4.67	: Jeneratör – Jeneratörün Periyodik Kontrolünün Yapılmaması	45
Çizelge 4.68	: Kaygan Zemin – Temizlik Yapılan Alanda Islak/Kaygan Zemin ..	46
Çizelge 4.69	: Kazalar ve Hastalıklar – Çalışanların İşe Giriş Sağlık Raporlarının Olmaması.....	46
Çizelge 4.70	: Kazalar Ve Hastalıklar - Malzeme Batması v.b. Sebeplerle Tetanoz Olma Durumu.....	47
Çizelge 4.71	: Kazalar ve Hastalıklar – Periyodik Sağlık Kontrollerinin Yapılmaması.....	47
Çizelge 4.72	: Kazalar Ve Hastalıklar - Çalışanların İş Kazası Geçirmesi veya Meslek Hastalığına Yakalanması Sonucunda Sgk'ya Bildirim Yapılmaması.....	47
Çizelge 4.73	: Kesici Delici Aletler – Kesici Delici Araç-Gereçlerin Kullanımı ..	48
Çizelge 4.74	: Kimyasal Maddeler – Çalışanın Kullandığı Kimyasal Hakkında Bilgilendirilmemesi	49
Çizelge 4.75	: Kimyasal Maddeler – Tertip Düzen Eksikliği	49
Çizelge 4.76	: Kimyasal Maddeler – Kimyasal Maddeler ile Çalışma	50

Çizelge 4.77	: Kişisel Koruyucu Donanım – Kişisel Koruyucu Donanımların Eksik Bakımı veya Eski Donanımların Kullanılması.....	50
Çizelge 4.78	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Periyodik Kontrolünün Yapılmaması.....	51
Çizelge 4.79	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Periyodik Bakımının Yapılmaması.....	51
Çizelge 4.80	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinde Yangın Çıkması	52
Çizelge 4.81	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinin Topraklama Tesisatı Periyodik Kontrolünün Yapılmaması.....	52
Çizelge 4.82	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesi Sorumlusunun İletişim Bilgilerinin Olmaması Sonucu Oluşacak Soruna Geç Müdahale Edilmesi.....	53
Çizelge 4.83	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinde ve Dışında Acil Yakıt Kesme Vanası Olmaması	53
Çizelge 4.84	: Kombi/Kazan Dairesi – Kombin Periyodik Bakımının Yapılmaması.....	54
Çizelge 4.85	: Kombi/Kazan Dairesi - Doğalgaz Detektörünün Çalışmaması.....	54
Çizelge 4.86	: Konferans Salonu – Acil Kaçış Yolunda Engeller Bulunması	54
Çizelge 4.87	: Konferans Salonu – Yeterli Acil Çıkış Kapısının Olmaması, Acil Çıkışlara Yönlendirme Levhalarının Olmaması, Görülememesi	55
Çizelge 4.88	: Konferans Salonu - Aydınlatma, Elektrik Sisteminin Yangın Oluşturması.....	55
Çizelge 4.89	: Kurum İçi Geçici Çalışma - Kurum İçi Geçici Firma Çalışmalarında İş Takibinin Yapılmaması.....	56
Çizelge 4.90	: Kurum İçi Kiracı Firmalar – Acil Durum Eylem Planlarının Yapılmaması/ İletilmemesi.....	56
Çizelge 4.91	: Kurum İçi Kiracı Firmalar - Risk Değerlendirmelerinin Yapılmaması / İletilmemesi.....	57
Çizelge 4.92	: Laboratuvarlar – Ortam/Lokal Havalandırma Yetersizliği	57
Çizelge 4.93	: Ortam Ölçümü – Termal Konfor - Bina İçerisindeki Bölümlerde Sıcaklık ve Nemin Değişken Durumları.....	58
Çizelge 4.94	: Ortam Ölçümü - Aydınlatmanın Uygun Düzeyde Olmaması.....	58
Çizelge 4.95	: Ortam Ölçümü - Gürültülü Mahal.....	59
Çizelge 4.96	: Ortam Ölçümü - Tozlu Mahal.....	59
Çizelge 4.97	: Ortam Ölçümü – Voc Uçucu Organik Karbon	59
Çizelge 4.98	: Psikososyal Etkenler - Çalışanlara Görevleri Dışında İş Verilmesi	60
Çizelge 4.99	: Psikososyal Etkenler - Çalışanlar ile İşveren ve Birim Sorumlusu Arasında İletişim Zincirinin İyi Bir Şekilde Sağlanmaması.....	61
Çizelge 4.100	: Psikososyal Etkenler - Çalışanların Görüşlerinin Alınmaması.....	61
Çizelge 4.101	: Psikososyal Etkenler - Çalışanların Maruz Kalabileceği Olumsuz Durum & Davranışlar	61
Çizelge 4.102	: Reklam Panosu (Firma İsim Panoları) - Reklam Panosu Bağlantı Noktalarının Deformasyona Uğraması.....	62
Çizelge 4.103	: Seyyar Merdiven - Seyyar Merdiven ile Çalışma	62
Çizelge 4.104	: Sığınak - Sığınak Olmaması.....	63
Çizelge 4.105	: Sistem Odası - Sistem Odasında Yangın Söndürme Sisteminin Olmaması.....	63
Çizelge 4.106	: Sistem Odası - Acil Durumlarda Sistem Odalarına Müdahale Edilememesi	64

Çizelge 4.107	: Sistem Odası - Bilgi İşlem Sistemlerinin İç Sıcaklıklarının Yükselmesi	64
Çizelge 4.108	: Sistem Odası - Kabloların Düzenli Olmaması	64
Çizelge 4.109	: Sterilizasyon - Laboratuvarlarda, Sterilizasyon Odalarında Cihazların Uygunsuz Kullanımı	65
Çizelge 4.110	: Sterilizasyon - Laboratuvarlarda ve Sterilizasyon Ünitelerinde Kullanılan Basınçlı Kapların Periyodik Kontrolleri.....	65
Çizelge 4.111	: Sterilizasyon - Sterilizasyon Ünitelerinin Kontrolünün Sağlanması.....	66
Çizelge 4.112	: Su Deposu - Su Deposunun Periyodik Bakımı ve Temizliğinin Yapılmaması.....	66
Çizelge 4.113	: Tavan Yüksekliği Düşük Mahaller - Alçak Tavan	67
Çizelge 4.114	: Su Sebili - Su Sebili Periyodik Bakımı ve Temizliğinin Yapılmaması.....	67
Çizelge 4.115	: Su Sebili - Su Sebilinin Elektrik Bağlantısının Su Kaynağına Yakınlığı.....	68
Çizelge 4.116	: Su Sebili - Sebil Bardaklıklarının Ortam Koşullarından Kirlenmesi	68
Çizelge 4.117	: Tavana Sabitlenen Malzemeler - Tavana Sabitlenen Malzemelerin Düşmesi	68
Çizelge 4.118	: WC Hijyen - Tuvaletlerde Gerekli Hijyenin Sağlanması	69
Çizelge 4.119	: WC Hijyen - El Kurulama Peçetelerinin Olmaması	69
Çizelge 4.120	: WC Hijyen - El Yıkama Talimatının Asılı Olmaması	69
Çizelge 4.121	: Yangın - Kontrolsüz Yanıcı Yakıcı Malzeme Kullanımı	70
Çizelge 4.122	: Yangın - Katlar Arası Şarfların Korumasız (Açık) Olması	70
Çizelge 4.123	: Yangın - Yangın Kapısının Yangın Durumunda Kapanmaması Sebebiyle Dumanın Diğer Lokasyonlara Dağılması	71
Çizelge 4.124	: Yangın Söndürme Sistemi - Yangın Tesisatı ve Hortumlar, Motopomplar, Boru Tesisatının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması.....	71
Çizelge 4.125	: Yıldırımdan Korunma - Yıldırımdan Korunma Tesisatının (Paratoner) Periyodik Kontrolünün Yapılmaması.....	72
Çizelge 4.126	: Yüksekte Çalışma - Yüksekte Kontrolsüz Çalışma	73
Çizelge 4.127	: Zemin - Zeminde Kot Farkı Bulunması	74
Çizelge 4.128	: Zemin - Zeminin Kayma veya Düşmeyi Önleyecek Şekilde Uygun Malzeme ile Kaplanmamış Olması	74

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİNDE İNCELEME

ÖZET

İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı 6331 sayılı İş sağlığı ve güvenliği kanununun ve alt yönetmeliklerinin yürürlüğe girmesiyle önem kazanmıştır. Kanuni zorunluluklar ve cezai yaptırımlar ile herkesin hakkı olan sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanması için önleyici politikalar oluşturulmaya başlanmış, iş kazası ve meslek hastalıklarının yaşanmaması için kontrol mekanizmaları oluşturulmaya başlanmıştır.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin büyük etkisi bulunmaktadır. İşyerlerinde çalışanların ve ziyaretçilerin etkilenmesine sebep olabilecek risklerin ortadan kaldırılması için önleyici politikaların uygulanması gerekmektedir. Risk değerlendirmesi, acil durum eylem planı, eğitimler, denetimler gibi etmenler ile çalışılan ortam güvenli hale getirilmeli ve sürekli gelişim sağlanmalıdır.

Sağlık tesisleri farklı riskleri barındıran iş kollarından biridir. Sağlık çalışanları hastalara hizmet verirken diğer taraftan kendi sağlığına etki edebilecek unsurlar ile karşılaşmaktadır. Tez konusu olarak ele alınan Ağız ve Diş sağlığı merkezi lokasyonu İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nde tehlikeli sınıfta olarak belirtilmektedir.

Tezde ağız ve diş sağlığı merkezlerinde karşılaşılabilecek fiziki, kimyasal, biyolojik ve psikolojik riskler incelenerek tehlike bazlı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş güvenliği, iş sağlığı, iş sağlığı ve güvenliği, ağız ve diş sağlığı merkezi, risk değerlendirmesi.

THE EVALUATION OF RISKS TO ENCOUNTER IN ORAL AND DENTAL HEALTH CENTERS: EXAMINATION IN AN ORAL AND DENTAL HEALTH CENTER

ABSTRACT

The term of Occupational Health and Safety in enterprises has become even more important as of the entry into force of sub regulations and the Law No. 6331 on Occupational Health And Safety.

Preventive policies have been started to be established in order to provide a healthy and safe working environment that everyone has the right with Statutory obligations and criminal sanctions, and control mechanisms have been started to be formed in order to prevent occupational accidents and occupational diseases.

Occupational health and safety measures have a great impact on the prevention of occupational accidents and occupational diseases. Preventive policies have to be implemented to eliminate the risks that may cause employees and visitors to be affected. Factors such as risk assessment, emergency action plan, trainings, audits should be secured and continuous improvement should be ensured.

Health facilities are one of the lines of work that have different risks. While healthcare workers serve patients, they also encounter factors that may affect their health. The oral and dental health center location, which is considered as the subject of the thesis, is stated as dangerous class in the Principles Of Workplace Hazard Classes Related To Occupational Health And Safety.

In the thesis, Physical, chemical, biological and psychological risks that may be encountered in oral and dental health centers were examined and evaluated as danger based.

Keywords: *occupational safety, occupational health, occupational health and safety, The oral and dental health center, risk assessment,*

1. GİRİŞ

İşletmelerin rekabetin çok yoğun olarak yaşandığı günümüzde ellerinde bulundurdukları kaynaklardan olabildiğince yüksek düzeylerde fayda elde etmeleri gerekmektedir. Bunu başarabilmeleri rekabet ortamında avantaj sahibi olmalarının en önemli faktörlerinden biridir. İşletmelerin ellerinde bulundurdukları en önemli kaynaklardan biri de muhakkak ki insandır. Bu sebeple insandan en yüksek verimin alınabileceği çalışma ortamları hazırlanmalıdır. Buda ancak iş sağlığı ve güvenliği anlayışının gereklerinin yerine getirilmesi ile mümkün olabilecektir.

İş sağlığı ve güvenliği konusu, günümüz çalışma hayatı ve çalışma hukukunun önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. İş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin uygulanması ile çalışanlar, işverenler ve sosyal güvenlik sistemleri için önemli sonuçlar ortaya çıkacaktır. İş hukukunun temel ilkelerinden biri olan işçinin korunması ilkesi, yalnızca işçilerin işverenden bir alacağının ortaya çıkmasıyla sınırlı değildir. Önleyici politikalarla işçilerin fiziki, kimyasal, biyolojik ve psikolojik muhtemel zararlardan korunması oldukça önemlidir.

İş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin temel amacı, iş kazaları ve meslek hastalıklarının meydana gelmeden önce önlenmesidir. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun istatistiklerine bakıldığında Türkiye'de her yıl ortalama 250.000 iş kazası meydana gelmekte, bu kazalarda 1.000'den fazla işçi hayatını kaybetmekte, 5.000'den fazla da işçi de sakat kalmaktadır. İş kazası ve meslek hastalıklarının temel nedeni işyeri ve çalışma koşullarıdır.

İşletmelerde kararları alan, kuralları uygulayan işverenler veya işveren vekilleri olduğuna göre, sağlıklı ve güvenli iş koşullarının oluşturulmasında temel görev de işverene aittir.

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAVRAMI VE TÜRKİYE'DE TARİHİ GELİŞİMİ

2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

Çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik halinin sağlanmasındaki çalışmaların ve faaliyetlerin tümü iş sağlığı ve güvenliği kavramını oluşturmaktadır (İnal, 2004:4).

Mekanik sistemlerin ve kimyasal maddelerin endüstri devrimi ile beraber gelen teknolojik gelişmeler sonucunda çalışma hayatında kullanım alanlarının artması, çalışanların işyerlerinde karşılaştıkları risklerde de artış meydana gelmesine sebep olmuştur. Tarih boyunca yetersiz iş güvenliği önlemleri ve işletmelerdeki kar hırsı istenmeyen iş kazalarını da beraberinde getirmiştir (OHSAS 18001:1999, 2004).

İşyerlerinde teknolojik gelişmelere paralel olarak oluşan risklerin tehlikeli boyutlara ulaşmasıyla sağlık ve güvenlik kavramı üzerine işyeri kurallarının oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmış olup, mevcut kuralların yetersizliğinin görülmesiyle birlikte iş sağlığı ve güvenliği kavramının bilimsel yaklaşımlarla oluşturulması gerekliliği öngörülmüştür (Akyüz, 1980:2).

Risklerin azaltılması üzerine kurulu olan iş sağlığı ve güvenliği kavramına verilen önem toplumların güvenlik kültürü yaklaşımı, toplumların eğitim durumu ve kişilerin bilinç düzeyleri ile doğrudan bağlantılıdır. Sistematik yapıda büyümesini tamamlamış ülkelerde güvenlik kültürü yaklaşımları ile riskler minimize edilmiştir. Ancak hızlı gelişme için sistematik yapılandırmasını tamamlamadan büyüyen ülkelerde iş sağlığı ve güvenliğine verilmesi gereken önem maalesef sağlanamamıştır (TMMOB, 2003:4).

2.2 Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Tarihi Gelişimi

Ülkemizde İSG kavramı, Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren dünyadaki endüstrileşmenin boyutuna bağlı olarak gelişim göstermiştir. İmparatorluk Dönemi'nde halkın genelinin kırsal alanlarda yaşaması ve sanayinin genel ekonomiye katkısının az olmasından dolayı iş sağlığı ve güvenliği konusunda önemli bir gelişme

bulunmamaktadır. Bu nedenle sosyal politika ve sosyal güvenlik sistemi Osmanlı Dönemi'nde gelişmemiştir.

4.1.1 Tanzimat öncesi

İş Sağlığı ve güvenliği kavramına XI. ve XII. yy.'dan itibaren kurulmaya başlanan Loncalarda rastlanmamaktadır. Ancak yaşlılık sebebi ile esnaflığını yerine getiremeyen tedavi olanağı olmayan hastalıklara yakalanmış olanlara “Tevaün Sandığı” denilen sandıktan yapılan yardımlar ülkemizde sosyal güvenlik yapılandırmasının ilk adımlarından olduğu söylenebilir (Zöhrap, 1989:115).

4.1.2 Tanzimat ve meşrutiyet dönemi

İmparatorluk döneminde iş sağlığı ve güvenliği kavramı üzerine çalışmalar 1820'lerde kurulan işletmelerde bulunan çalışanların koşullarının düzenlenmesi için başlatılmıştır. Ancak bu iş sağlığı ve güvenliği kuralları 1850 yılında çıkarılan Polis Nizamnamesi ile engellenmiştir. Bu dönemde çalışma süresinin günde 16 saat olması ve çalışma koşullarının ağırlığı görülmektedir (Arabacı, 2016).

1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi iş hukuku yapılandırmasının başlangıcı olarak ilk yasal düzenlemelerdendir. Amacı; Ereğli Kömür Havzası'nda kömür işletmelerinde çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve üretimin arttırılmasının sağlanmasıdır. Çalışanların dinlenme, tatil, barınma ve çalışma saatlerinde düzenlemelere bu nizamnamede yer verilmiştir. Dilaverpaşa Nizamnamesi ile başlayan iş hukuku yapılandırması 1869 tarihinde Maadin Nizamnamesi ile devamını getirmiştir. Maadin Nizamnamesi çalışan haklarının korunması açısından çalışan ve ailelerine ölümlü kaza halinde tazminat isteme hakkı getirmiş, madenlerde hekim ve ilaç bulundurulmasını zorunlu tutmuştur (Avcı, 1989:94).

4.1.3 Cumhuriyet dönemi ve günümüz

Kurtuluş Savaşı zamanında (1921-1923) çalışanların ağır iş yükü içerisinde bulunduğu Ereğli ve Zonguldak Kömür bölgelerinde uygulanması için “Zonguldak ve Ereğli Havza-i Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amale Menafi-i Umumiyesine Olarak Furuhtuna Dair Kanun” çıkarılmıştır. İşletmelerde kullanılmayan kömür tozunun satılması ile elde edilen paranın çalışanlar için kullanılması bu yasa ile sağlanmıştır.

Türkiye İktisat Kongresinin 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir’de yapmış olduğu toplantıda çalışan istekleri olan iş güvenliğinin sağlanması ve çalışanların sendika haklarının tanınması konuları kabul görmüştür (Demircioğlu, 2005:38).

1924 yılında çıkarılan 394 Sayılı Hafta Tatili Kanunu ve 1935 yılında çıkarılan Milli Bayramlar ve Genel Tatil Günleri Kanunu ile çalışanların tatil günleri belirlenmiştir.

1926 yılında 818 Sayılı Borçlar Kanunu ile iş kazası ve meslek haklarına dayalı yükümlülükler getirilmiştir.

1930 yılında çıkarılan Belediyeler Yasası ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 1936 yılında çıkarılan 3008 sayılı İş Kanunu günümüzün iş sağlığı ve güvenliği kavramının temelini oluşturmaktadır.

1945 yılında çıkarılan 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Yasası, iş sağlığı ve güvenliği konusunda önemli bir gelişme olmuştur. İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının yapılandırılması üzerine en büyük aşama 1946 yılında Çalışma Bakanlığı’nın kurulması ile sağlanmıştır. 3008 sayılı İş Kanunu, 1967 yılında 931 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmış olup yerine 1971 tarihinde 1475 sayılı İş Kanunu çıkarılmıştır.

2003 yılında 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiş olup, 4857 sayılı Kanun’un alt yönetmeliği olarak 09.12.2003 tarihinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği yayımlanmıştır. 1964 yılında yürürlüğe giren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası işçilere çeşitli risklere karşı güvenceler getirmiştir. Bu yasa 2003 yılında çıkarılan 4958 sayılı yasayla değiştirilmiştir. 16.06.2006 tarihinde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası kabul edilmiştir (Yılmaz, 2010).

30/06/2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanıp yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu iş sağlığı ve güvenliği kavramının Türkiye’de gelişimini sağlayacak yaptırımları ile günümüz yapılandırmasını oluşturmaktadır.

4.1.4 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu; günümüzün koşullarında ve gelecekte yapılacak proaktif çalışmaların önünü açacak nitelikte yol gösterici olarak işveren ve çalışanların görev, yetki, hak ve yükümlülüklerini belirtmektedir.

Kanun, önleyici yaklaşım temelleri ile birlikte iş kazası ve meslek hastalıklarının kaynağında yok edilmesini, bu durumların meydana gelmeden önlemlerin alınmasını amaç edinmektedir (Korkmaz ve Avsallı, 2012).

Önleyici politikalar ile çalışanların karşı karşıya kalabileceği tehlikelerin ortadan kaldırılması veya minimize edilmesi, iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu oluşabilecek muhtemel zararlardan korunmak için çok önemlidir.

2016 yılında 286.068 çalışan iş kazası geçirmiş, 597 çalışan ise meslek hastalığına yakalanmış olup 1405 çalışan iş kazası sonucunda hayatını kaybetmiştir.

İş kazası ve meslek hastalığı geçiren sigortalıların geçici iş günü sayılarının toplamına bakıldığında ise 3.453.702 günün iş kazası sonucu, 151 günün de meslek hastalığı sonucu çalışılmadığı görülmektedir (SGK, 2016).

3. SAĞLIK SEKTÖRÜNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAVRAMI

3.1 Sağlıklı Kişi Tanımı

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlık kavramını sadece kaza ve hastalıkların olmadığı bir durum olarak değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik hali olarak tanımlamaktadır.

Sağlıklı kişi tanımlaması yapılabilmesi için bedensel iyilik halinin yanı sıra çalışma güvenliğinin, yaşam standartlarının, gelir dağılımının ve sosyal yaşantının da tam iyilik haline getirilmesi önemle gereklidir. Bu bütünlük sağlanamadığı sürece toplumların ve toplumu oluşturan kişilerin tam iyilik halinde olması imkansızdır (Fişek, 2018).

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamında çalışmak her insanın temel hakkıdır. Amacı çalışma ortamlarında var olan ya da olabilecek uygunsuzlukların düzeltilmesi olan iş sağlığı ve güvenliği, çalışanların beden ve ruh sağlığını korumayı hedeflemektedir (Öztürk ve Babacan, 2012).

3.2 Sağlık Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği

Sağlık hizmetleri; kişilerin sağlıklarının korunması, hastalıkların tedavi edilmesi, tanı, tedavi ve bakım süreçleri için verilen hizmetler olarak belirtilebilir (Odabaşı, 2001). Sağlık kurumlarında görev alan çalışanların, sağlık hizmetlerinden faydalanacak olan hastaların ve ziyaretçilerin işletme içerisinde sağlığının ve güvenliğinin sağlanmış olmasının önemi de bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Biyolojik, kimyasal, fiziksel, radyasyon, ergonomi, atık, elektrik, mekanik, acil durum v.b. risklerin yoğun olarak görüldüğü sağlık sektörü hemen hemen farklı sektörlerde karşılaşılan çoğu riski bünyesinde barındırabilmektedir.

Tehlikeli veya çok tehlikeli sınıflarda bulunan sağlık sektörü firmalarında işin doğası gereği hasta olan bireylere verdiği hizmet veren çalışanların üzerindeki risk diğer sektör çalışanlarına göre çok yüksektir.

Hasta bireylere temas sonucunda oluşabilecek tehlikelerin başında kesici-delici alet yaralanmaları, kan ve vücut sıvılarına bulaşma, hava yoluyla geçen mikroorganizmalar gelmektedir. Hasta, sedye ve cihazları kaldırma, düşme, çarpma, takılma, kayma, incinme vb. sebeplere bağlı kas-iskelet sistemi hastalıkları sık görülebilecek durumlardır. Alerjik reaksiyonlar, yanıklar, zehirlenme ve her türlü yangın, patlama, elektrik çarpması vb. gibi olaylar yine sektörel olarak karşılaşılabilecek tehlikelerdir. Şiddet, mobbing, tehdit ve korkutulmalar da sıkça sağlık çalışanlarının başına gelebilmektedir (Uçak, Kipet ve Karabekir, 2011:8).

4. AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri'nin 6331 Sayılı İSG Kanunu'ndaki Yeri

Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri 20.06.2012 tarihinde yayımlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 2. maddesi kapsamı içerisinde yer almaktadır. SGK Nace Kodu 86.23 ile başlamakta olup tehlikeli sınıfta değerlendirilmektedir.

4.3 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde Karşılaşılabilir Tehlikeler ve Risklerin Değerlendirilmesi

Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde karşılaşılabilecek tehlikeler ve bu tehlikelerin kaynakları üzerine 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yükümlülüklerine göre yapılan araştırma alfabetik sıraya göre 50 ana başlık altında olarak 128 çizelgede değerlendirilmiştir.

4.3.1 Acil durum

Acil durum; tüm topluluğun ya da belirli bir kesimin yaşamının normal akışını bozan veya durmasına sebep olan olaylardır. Olayların oluşturacağı kriz halinin önceden planlanması ile hızlı bir şekilde hayatın devamlılığı sağlanmalıdır.

Herhangi bir acil durum firma çalışanlarının, bina dahilindeki kiracı firma çalışanlarının ve ziyaretçilerin etkilenmesine sebep olabilecektir.

Acil durum olarak belirtilebilecek olaylar:

- Yangın
- Deprem
- Sel - Su Baskını
- Kar Yağışı
- Gıda Zehirlenmesi
- Radyasyon
- Terör

- Fırtına
- Heyelan
- Kimyasal Kazaları
- Parlayıcı ve Patlayıcı Madde Kazaları
- Enerji Kesilmesi
- Sabotaj
- İş Kazası
- Salgın Hastalık
- Trafik Kazası
- İletişim Sistemlerinin Çökmesi
- Bilgisayar Sistemlerinin Çökmesi

Oluşabilecek olayların etkisini azaltmak için yapılması gereken planlamada en önemli hususlardan biri de acil durum yönetiminin oluşumu ve olaya karşı yapılacak hareketlerin belirlenmesidir. Planlama en kritik aşamalardan biridir.

Görevlendirilecek personelin eğitimleri, olaylar hakkında pratik uygulama olarak eğitimin devamı niteliğindeki tatbikatlara katılım, olay anında kullanılacak ekipmanların denenmesi ve faaliyetlerin koordine edilmesi gereklidir. Koordinasyon acil durum yönetimi tarafından sağlanmalıdır.

Acil durum yönetiminin temel amaçları:

- Çalışanları, ziyaretçileri, toplumu ve çevreyi korumak
- İşyerinin yasal yükümlülüklerini yerine getirmesini ve ilgili kurumlar ile koordinasyonu oluşturmak,
- Bir acil durum sonucunda oluşabilecek etkilerin kontrolünü sağlamaktır.

Bu sebeple işletme içerisindeki fiziki riskler minimize edilerek olaylar ayrıştırılmalı ve her bir olayda karşılaşılabilecek olumsuzluklar kontrol altına alınmalıdır. Acil durumların yaşamın her anında oluşabileceği unutulmamalıdır (Özmen, Gerdan ve Ergünay, 2015:37-52).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11, 4.12, 4.13, 4.14, 4.15 ve 4.16 da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.1: Acil Durum– Yangın Algılama Sisteminin (Duman Dedektörü, Siren, Alarm Butonu Entegrasyonu) Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
1	Acil durum	Yangın algılama sisteminin (duman dedektörü, siren, alarm butonu entegrasyonu) periyodik kontrolünün yapılmaması	Periyodik kontrollerinin yılda en az 1 kez yapılması sağlanarak kayıt altına alınmalıdır. Çalışır halinin de devamlılığı sağlanarak işletme içi günlük kontrolü yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.2: Acil Durum – Acil Kaçış Yollarındaki Kapıların Kaçış Yönünde Açılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
2	Acil durum	Acil kaçış yollarındaki kapıların kaçış yönünde açılmaması	Acil çıkışa götüren yollarda bulunan kapılar kaçış yönünde açılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.3: Acil Durum – Kapıların Yangına Dayanımsız Olması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
3	Acil durum	Kapıların yangına dayanımsız olması	Acil çıkış kapıları yangına dayanımlı yangın kapısı olması gereklidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.4: Acil Durum – Eğitimli Yeterli Acil Durum Personelinin Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
4	Acil durum	Eğitimli yeterli acil durum personelinin olmaması	Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 40 çalışana kadar; a) arama, kurtarma ve tahliye, b) yangınla mücadele, konularının her biri için uygun donanıma sahip ve özel eğitimli en az birer çalışana destek elemanı olarak görevlendirir. İşyerinde bunları aşan sayılarda çalışanın bulunması halinde, tehlike sınıfına göre her 30, 40 ve 50'ye kadar çalışan için birer destek elemanı daha görevlendirmelidir. Acil durum ekipleri konusunda eğitilmeli ve tatbikatlar ile yetkinliği sağlanmalıdır.	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.5: Acil Durum – Yangın Dolabı Önüne\İçine Malzeme Konulması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
5	Acil durum	Yangın dolabı önüne\içine malzeme konulması	Bina dahilindeki tüm yangın dolaplarının önünü kapatacak su sebili, reklam panosu, çöp kutusu, temizlik malzemesi gibi malzemelerin konulmaması gerekmektedir. Yangın dolaplarının acil durumlarda kolayca erişilecek görünür halde olması gerekmektedir. Yangın dolabı içine herhangi bir malzeme (tuvalet kağıdı, çöp poşeti, kitap, temizlik bezleri vb.gibi) konulmamalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.6: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazının Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
6	Acil durum	Yangın söndürme cihazının yeri ile ilgili bilgilendirme levhasının olmaması sebebiyle acil durum elektrik kesintisinde görülememesi	Bina dâhilindeki tüm yangın söndürme cihazlarının üzerine fosforlu levha yapıştirılarak aydınlığın az olduğu durumlarda bile yangın söndürme cihazlarının yerlerinin belirli olması sağlanmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.7: Acil Durum – Duman Detektörünün Olmaması Sonucu Yangına Geç Müdahale

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
7	Acil durum	Duman detektörünün olmaması sonucu yangına geç müdahale	Her kapalı alanda duman algılama dedektör sisteminin çalışır halde bulunması gereklidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.8: Acil Durum – Acil Durum Elektrik Kesintisinde Aydınlatmaların Çalışmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
8	Acil durum	Acil durum elektrik kesintisinde aydınlatmaların çalışmaması	Acil durum aydınlatmasının normal aydınlatmanın kesilmesi hâlinde en az 120 dakika süreyle sağlanması gereklidir. Kaçış yolları üzerinde aydınlatma ünitesi seçimi ve yerleştirilmesi, tabanlarda, döşemelerde ve yürüme yüzeylerinde, kaçış yolunun merkez hattı üzerindeki herhangi bir noktada acil durum aydınlatma seviyesi en az 1 lux olacak şekilde yapılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.9: Acil Durum – İlk Yardım Eğitimi Almış Personelin Olmaması Durumunda Yaşanacak Kazalarda Müdahalenin Gecikmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
9	Acil durum	İlk yardım eğitimi almış personelin olmaması durumunda yaşanacak kazalarda müdahalenin gecikmesi	Tehlikeli sınıftaki işyerlerinde her 15 çalışan için 1 ilkyardımcı bulundurulması zorunludur.	İlkyardım Yönetmeliği

Çizelge 4.10: Acil Durum – Acil Durum Planının Olmaması, Ekiplerinin Oluşturulmaması, Acil Durum İletişim Bilgilerinin Bulunmaması Sonucu Acil Durumlarda Çalışanların Nasıl Davranacağını Bilmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
10	Acil durum	Acil durum planının olmaması, ekiplerinin oluşturulmaması, acil durum iletişim bilgilerinin bulunmaması sonucu acil durumlarda çalışanların nasıl davranacağını bilmemesi	Acil durum eylem planı hazırlanmalıdır. Arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele ekipleri oluşturulmalıdır. Acil durum eylem planı çalışanlara tebliğ edilmelidir. En az yılda 1 kez uygulamalı eğitim ve tatbikat yapılmalıdır. Binaları ve binaların katlarını/bölümlerini gösteren bina ve kat krokileri hazırlanmalıdır. Her kata ait kat planları görünür lokasyonlara asılmalıdır. Krokilerde; 1) yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler. 2) ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerler. 3) kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı. 4) görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri. 5) ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları bulunmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.11: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarının Olmaması Ya da Boş Olması Sebebiyle Yangına Geç Müdahale

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
11	Acil durum	Yangın söndürme cihazlarının olmaması ya da boş olması sebebiyle yangına geç müdahale	Yangın söndürme cihazları aylık kontrol edilmeli, kullanılmış yangın söndürme cihazları aynı gün doluma gönderilmelidir. Yangın riskinin en yüksek olduğu elektrik ana pano ve tali panolarda, arşivde v.b. riskli alanlara otomatik yangın söndürme sistemleri, gazlı söndürme sistemleri yapılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.12: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarına Acil Durumlarda Hızlı Ulaşılamaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
12	Acil durum	Yangın söndürme cihazlarına acil durumlarda hızlı ulaşılabilmesi	Yangın Tüpleri Yerden 90cm Yüksekliğe Asılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.13: Acil Durum - Yangın Dolabının Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
13	Acil durum	Yangın dolabının yeri ile ilgili bilgilendirme levhasının olmaması sebebiyle acil durum elektrik kesintisinde görülememesi	Bina dahilindeki tüm yangın dolaplarının üzerine fosforlu levha yapıştırılarak aydınlığın az olduğu durumlarda bile yangın dolaplarının yerlerinin belirli olması sağlanmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.14: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazlarının Periyodik Kontollerinin Yetkili Firma Tarafından Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
14	Acil durum	Yangın söndürme cihazlarının periyodik kontollerinin yetkili firma tarafından yapılmaması	Yetkili firma tarafından en az yılda 1 defa tüplerin kontrolünün yapılması, 4 yılda bir de teste tabi tutularak kontrolün sağlanması ve yeniden dolum gereklidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.15: Acil Durum – Yangın Söndürme Cihazının Lokasyonun Riskine Göre Yeterli Miktarda Bulunmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
15	Acil durum	Yangın söndürme cihazının lokasyonun riskine göre yeterli miktarda bulunmaması	250 m2 lik bir alanda en az 2 adet yangın tüpü gerekmektedir. Lokasyonlardaki mevcut yangıcı özellikleri dikkate alınarak yangın söndürme cihazlarının miktarı belirlenmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.16: Acil Durum – Yangın/Acil Durum Alarm Butonunun Yeri İle İlgili Bilgilendirme Levhasının Olmaması Sebebiyle Acil Durum Elektrik Kesintisinde Görülememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
16	Acil durum	Yangın/acil durum alarm butonunun yeri ile ilgili bilgilendirme levhasının olmaması sebebiyle acil durum elektrik kesintisinde görülememesi	Bina dâhilindeki tüm yangın alarm butonlarının bulunduğu yerlere fosforlu levha yapıştırılarak aydınlığın az olduğu durumlarda bile yangın alarm butonlarının yerlerinin belirli olması sağlanmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.2 Acil çıkış

Binalarda oluşabilecek herhangi bir acil durumda hızlı ve güvenli bir şekilde tahliyenin sağlanması gereklidir. Tahliyenin sağlanabileceği alanlara ulaşım ve bu yol hattından yer seviyesindeki dış mahale - toplanma noktalarına erişim her zaman kontrol altında olmalıdır.

Oda ve diğer bağımsız mekânlardan çıkışlar, her kattaki koridor ve benzeri geçitler, kat çıkışları, zemin kata ulaşan merdivenler, zemin katta merdiven ağızlarından aynı katta yapı son çıkışına götüren yollar ve son çıkış kaçış yollarını oluşturmaktadır. Kullanıcı yüküne göre belirlenecek kaçış yollarının herhangi başka bir riske sebep vermeyecek şekilde kontrol altında tutulması önemlidir. İşyeri içerisinde bulunan herhangi birinin acil durumda binadan hızlıca çıkabilmesi ve toplanma noktalarına ulaşabilmesi gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.17, 4.18, 4.19, 4.20 ve 4.21’de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.17: Acil Çıkış – Yangın Merdivenleri - Acil Çıkışların Binaların Yangından Korunmasına Dair Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
17	Acil çıkış	Yangın merdivenleri - acil çıkışların binaların yangından korunmasına dair yönetmelik hükümlerine göre yapılmaması	İtfaiye uygunluk raporu alınmalıdır. Yangın merdiveni statik yük hesabı yapılmalıdır. Kaçış merdiveni yuvasına ve yangın güvenlik holüne elektrik ve mekanik tesisat şaftı kapakları açılmamalı, kombi, iklimlendirme dış ünitesi, doğalgaz, sayaç ve benzeri cihaz konulmamalıdır. Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmamalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.18: Acil Çıkış - Oda/Laboratuvar İçerisinden Acil Çıkışa Ulaşılması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
18	Acil çıkış	Oda/laboratuvar içerisinden acil çıkışa ulaşılması	Binadaki yangın merdivenlerine ulaşımın oda/laboratuvar içerisinden olduğu alanlarda oda/laboratuvar kapılarının daima açık bırakılması (kilitlenmemesi) ve oda/laboratuvar içerisinde bulunan masa, sandalye v.b. Materyallerin kaçış yolunu engellememesi gerekmektedir. Bu sebeple kaçış yolu yerden yeşil-beyaz yönlendirmeli uygulama yapılarak belirginleştirilmesi ve bu kaçış yolu en az 110cm olması gerekmektedir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.19: Acil Çıkış - Yangın Merdivenine ve Yangın Merdivenine Dış Ulaşımına Bakan Pencere Olması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
19	Acil çıkış	Yangın merdivenine ve yangın merdivenine dış ulaşımına bakan pencerelerin olması	Herhangi bir bölümüne yanlardan yatay uzaklık olarak 1.8 m içerisinde korunumsuz duvar boşluğu bulunması hâlinde; bütün katlarda bu mesafe içinde kalan boşlukların yangına en az 60 dakika dayanıklı malzemeye dönüştürülmesi veya kaçış yolu/merdiveninin bu boşluklardan çıkacak olan duman ve ısı gibi etkilerden korunması için yangına 60 dakika dayanıklı malzeme ile korunumlu yuva içerisine alınması gerekir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.20: Acil Çıkış - Acil Çıkışlara Yönlendirme Levhalarının Olmaması, Görülememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
20	Acil çıkış	Acil çıkışlara yönlendirme levhalarının olmaması, görülememesi	Acil durumlarda kullanılacak olan kaçış yönlendirme işaretleri her noktadan görülecek şekilde ışıklı yönlendirme levhaları ile sağlanmalıdır. Yönlendirme işaretleri; yeşil zemin üzerine beyaz olarak, ilgili yönetmelik ve standartlara uygun sembolleri ve normal zamanlarda kullanılacak çıkışlar için “çıkış”, acil durumlarda kullanılacak çıkışlar için ise, “acil çıkış” yazısını ihtiva eder. Acil çıkış yolları ve kapıları ile acil çıkışa açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmamalıdır. Çıkış yönlendirmeleri her lokasyonda görülecek şekilde bulundurulmalıdır. Merdiven içlerinde çıkış kotuna kadar yönlendirmeler yapılmalıdır. Yönlendirme levhaları (ışıklı) yapılmalıdır. Acil durum yönlendirmesinin çalışma süresinin en az 120 dakika olması gereklidir. Kaçış yollarında yönlendirme işaretleri dışında, kaçış yönü ile ilgili tereddüt ve karışıklık yaratabilecek hiçbir ışıklı işaret veya nesne bulundurulmamalıdır. Yangın merdiveni aşağı iniş ve yukarı çıkışlar fosforlu levhalar ile gösterilmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.21: Acil Çıkış – Kaçış Yollarında Engeller Bulunması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
21	Acil çıkış	Kaçış yollarında engeller bulunması	Acil durumlarda kullanılacak olan acil kaçış yolunun ve yangın merdiveninin önünde/arkasında hiç bir şekilde malzeme olmamalıdır (sıra, masa, pano, temizlik aracı vb.). Kapı ağzında ve kaçış yolunda eşik olması takılıp düşmelere sebebiyet vereceğinden bu bölgelerin düzeltilmesi gereklidir. Yapı kaynaklı düzenlenemeyen eşikler ise sarı siyah renkte belirginleştirilmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.3 Arşiv

İçerisinde uzun yıllar saklanması gereken kıymetli evrakların bulunduğu bu işletme içi alanlarda en büyük risk yangındır. Bu sebeple kıymetli evrakların olası bir yangın durumunda yangına dayanımının sağlanacağı dolaplarda bulundurulması ve arşiv alanının yangına karşı önlemler alınarak kontrol altında tutulması gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.22 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.22: Arşiv – Kompakt Raylı Arşiv Dolaplarının Kilitli Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
22	Arşiv	Kompakt raylı arşiv dolaplarının kilitli olmaması	Arşivde bulunan kompakt raylı arşiv dolaplarının yangın / acil durum esnasında kendini muhafaza edebilmesi, dokümantasyonların korunumu ve yetkisi olmayan kişiler tarafından müdahale edilmemesi için dolapların kilitli tutulması gerekmektedir.	6331 Md.4

4.3.4 Asansör

Günümüz binalarında katlar arası hareketlilikte merdiven kullanımından çok asansör kullanımı tercih edilmektedir. Bakım ve kontroller ile oluşabilecek riskler minimize edilerek asansörlerin normal şartlarda kullanımının devamlılığı sağlanmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.23, 4.24, 4.25 ve 4.26 'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.23: Asansör – Asansör Makina Dairesi Kapısının Kilitli Tutulmaması ve İletişim Bilgileri Eksikliği

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
23	Asansör	Asansör makina dairesi kapısının kilitli tutulmaması ve iletişim bilgileri eksikliği	Asansör makina dairesinin kapısı her daim kilitli tutularak yetkili personelin iletişim bilgileri kapı üzerine asılmalıdır.	6331 Md.4 Yapı İşlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği

Çizelge 4.24: Asansör - Asansörlerin Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
24	Asansör	Asansörlerin yılda en az 1 kez periyodik kontrollerinin yapılmaması	Asansörler yetkili a tipi asansör muayene kuruluşu tarafından yılda en az 1 kez kontrol edilmelidir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği 31/1/2007 Tarihli 26420 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Asansör Yönetmeliği İle 18/11/2008 Tarihli 27058 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği’nde Yer Alan Hususlar Saklı Kalmak Kaydıyla TS EN 81-3, TS EN 13015, TS ISO 9386-1 ve TS ISO 9386-2, Standartlarında Belirtilen Kriterlere Göre Yapılır.

Çizelge 4.25: Asansör - Asansör Kullanma ve Uyarı Talimatlarının Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
25	Asansör	Asansör kullanma ve uyarı talimatlarının olmaması	Asansör kabininde kullanma talimatı bulunması gerekmektedir. Kullanıcı yük ağırlığı-kişi sayısı yazılarak bilgilendirilmelidir. Asansör dışına acil durumlarda kullanılmaz levhası asılı olmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği

Çizelge 4.26: Asansör - Asansörlerin Bakımlarının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
26	Asansör	Asansörlerin bakımlarının yapılmaması	Yetkili asansör bakımıcısı firma tarafından aylık bakımları yaptırılmalı ve bakım dokümanları saklanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği

4.3.5 Atıklar

İşletmede oluşan atıkların sebep olabileceği sağlık sorunları öncelikle göz önüne alınarak atıkların hızlı ve doğru bir şekilde binadan uzaklaştırılması gereklidir.

Katı, sıvı veya gaz yapıda işletmede oluşan atıkların çalışanlara, ziyaretçilere ve ekosistemdeki doğal dengeye zarar vermeden bertaraf süreci planlanmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.27, 4.28, 4.29, 4.30 ve 4.31 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.27: Atıklar - Atıkların Planlamasının Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
27	Atıklar	Atıkların planlamasının olmaması	Atık yönetim planı oluşturularak atıklar ayrı ayrı toplanmalı ve bertaraf edilmelidir. Evsel atıklar tıbbi atıklar tehlikeli atıklar geri dönüşümlü atıklar (karton / kâğıt – metal – cam – plastik) pil atıkları akü ve floresan atıkları elektronik atıklar bitkisel yağlar makine ve jeneratör yağları	Atık Yönetimi Yönetmeliği

Çizelge 4.28: Atıklar - Tehlikeli Atıkların Uygun Şekilde Toplanmaması, Depolanmaması ve İşyerinden Uzaklaştırılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
28	Atıklar	Tehlikeli atıkların (-tehlikeli kimyasallar - sitotoksik ve sitostatik ilaçlar - amalgam atıkları - genotoksik ve sitotoksik atıklar - farmasötik atıklar - ağır metal içeren atıklar - basınçlı kaplar) uygun şekilde toplanmaması, depolanmaması ve işyerinden uzaklaştırılmaması	Nakledilecek atığın uygun kaplarda dökülmeden taşınmasının sağlanması gereklidir. Kapların üzerine atığın çeşidi, kaynağı, miktarı ve depolama tarihi ile ilgili bilgiler açık olarak yazılma. (bu atıkların bertarafı tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliğine göre yapılır.) El veya vücutla temasından kaçınılmalıdır. Kişisel koruyucu donanım kullanılmalıdır.	Atık Yönetimi Yönetmeliği

Çizelge 4.29: Atıklar - Tıbbi Uygun Şekilde Depolanmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
29	Atıklar	Tıbbi atıkların (enfeksiyöz atıklar, Patolojik atıklar, Kesici delici atıklar) uygun şekilde depolanmaması	Tıbbi atık deposuna giren atıklar etiketlenmelidir (bölüm - tarih). Tıbbi atıklar, bertaraf sahasına taşınmadan önce 48 saatten fazla olmamak üzere bu depolarda veya konteynerlerde bekletilebilir. Bekleme süresi, geçici atık deposu içindeki sıcaklığın 4 °C nin altında olması koşuluyla bir haftaya kadar uzatılabilir. Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin kapısı turuncu renge boyanmalı, üzerinde Görülebilecek şekilde ve siyah renkli “uluslararası biyotehlike” amblemi ile siyah harfler ile yazılmış “dikkat! Tıbbi atık” ibaresi yazılmalıdır. Tıbbi atık deposu belirli periyotlarda (haftada bir) dezenfekte edilmelidir.	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

Çizelge 4.30: Atıklar - Tıbbi Atıkların Uygun Şekilde Toplanmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
30	Atıklar	Tıbbi atıkların (enfeksiyöz atıklar, patolojik atıklar, kesici delici atıklar) uygun şekilde toplanmaması	Atıklar ayrı ayrı toplanmalıdır. (evsel nitelikli atıklar, tıbbi atıklar, tehlikeli atıklar radyoaktif atıklar) tıbbi atıkların “dikkat tıbbi atık” ibaresini taşıyan kırmızı renkli plastik torbalar içinde bu konuda eğitilmiş, atık taşıma sırasında özel nitelikli turuncu renkli elbise giyen, isim listesi belirlenmiş çalışanlar tarafından tıbbi atıkların kontrolü yönetmeliği'ne göre güvenli bir biçimde toplanması, depolanması ve işyerinden uzaklaştırılması gereklidir. Oluşan tıbbi atık miktarı ile ilgili bilgiler düzenli olarak kayıt altına alınmalıdır.	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

Çizelge 4.31: Atıklar - Tıbbi Atıkların Uygun Şekilde Taşınmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
31	Atıklar	Tıbbi atıkların (enfeksiyöz atıklar, patolojik atıklar, kesici delici atıklar) uygun şekilde taşınmaması	Nakliyenin uygun taşıma araçları ile sağlanması gereklidir. Tekerlekli, kapaklı, paslanmaz metal, plastik veya benzeri malzemeden yapılmış, yükleme-boşaltma esnasında torbaların hasarlanmasına veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan, yüklenmesi, boşaltılması, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay ve sadece bu iş için ayrılmış turuncu renkli araçlar ile taşınmalıdır. Araçta “biyotehlike” amblemi ile “dikkat! Tıbbi atık” ibaresi bulunacaktır. Bu iş için görevlendirilen personel eğitilmelidir. Eldiven, koruyucu gözlük, maske kullanmalı; çizme ve özel koruyucu turuncu renkli elbise giymelidir.	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

4.3.6 Basınçlı hava tankları

Basınçlı hava tankları işletme içerisinde kullanılan iş ekipmanları için gerekli olan havanın istenilen basınçta sisteme iletilmesini sağlar. Basınçlı hava tanklarının üzerinde emniyet valfi, manometre, kontrol deliği, boşaltma (drenaj) deliği ve çalışma yapısını belirten bilgiler bulunur. Basınçlı hava tanklarının çalışma yapısının kontrolü ilgili standartlara göre yapılarak kullanımı kontrol altında tutulmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.32 ve 4.33 ‘te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.32: Basınçlı Hava Tankları - Basınçlı Hava Tanklarının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
32	Basınçlı hava tankları	Basınçlı hava tanklarının periyodik kontrollerinin yapılmaması	Basınçlı hava tanklarının yılda en az bir kez periyodik kontrolleri yapılmalıdır. Her yıl kontroller yapılarak uygun çalışmaların devamlılığı sağlanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ts 1203 En 286-1, Ts En 1012-1:2010, Ts En 13445-5 Standartlarında Belirtilen Kriterlere Uygun Olarak Yapılır.

Çizelge 4.33: Basınçlı Hava Tankları – Basınçlı Hava Tanklarının Periyodik Bakımlarının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
33	Basınçlı hava tankları	Basınçlı hava tanklarının periyodik bakımlarının yapılmaması	Basınçlı hava tanklarının periyodik bakımları yapılmalıdır.	Basınçlı Ekipmanlar Yönetmeliği

4.3.7 Basınçlı tüpler

Basınçlı tüpler içeriğindeki madde ile birlikte sızdırmaz yapıda geniş bir alanda kullanılan iş ekipmanlarından. Dolu ağırlığı ortalama 70 kg olan, 1-1.5 m boyutlarında 150 atm basınç ihtiva edebilen yapıdadır. Basıncın birden ortama verilmesi büyük zararlara sebep olabilir. Bu sebeple basınçlı tüpler buldukları mahallerde potansiyel bir tehlike oluşturmakta olup fiziksel (devrilme, boşalma, patlama v.b.) ve kimyasal tehditler (boğulma, zehirlenme, doku tahribatı v.b.) meydana gelebilir.

Basınçlı gaz tüplerinin temininde üretici firmasından temin edilen malzeme güvenlik bilgi formu içeriğine göre kullanımı sağlanmalıdır. Kullanım alanlarında yetkili kişiler

tarafından süreç her zaman planlı yürütülmeli ve önemle kontrol mekanizması oluşturulmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.34 ve 4.35 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.34: Basınçlı Tüpler - Taşınabilir Basınçlı Tüplerin Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
34	Basınçlı tüpler (oksijen, hava, propan)	Taşınabilir basınçlı tüplerin kontrolünün yapılmaması	Basınçlı tüplerin kontrolü sağlanmalıdır. Basınçlı tüp sistemlerinin ilgili firması tarafından periyodik bakımının ve 3 yılda en az 1 kez periyodik kontrolünün yapılması sağlanmalıdır. Bölüm sorumlusu belirlenmelidir. Uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Yağ, petrol veya diğer kolaylıkla yanabilir maddelerin, oksijen ihtiva eden tüplerin valfleri ile temasa geçmesine asla müsaade edilmemelidir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.35: Basınçlı Tüpler - Basınçlı Tüplerin Sabitlenmemesi ve Korumaya Alınmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
35	Basınçlı tüpler (oksijen, hava, propan)	Basınçlı tüplerin sabitlenmemesi ve korumaya alınmaması	Basınçlı tüplerin bulunduğu alan kilitlenmelidir. Yetkili kişinin kapı üzerine ismi, telefon numarası yazılı tabela asılmalı, yetkili kişi dışında girişler engellenmelidir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.8 Biyolojik etkenler

Enfeksiyon, alerji veya zehirlenmelere sebep olabilen mikroorganizmalar, parazitler, virüsler, bakteriler, mantarlar ve hücre kültürleri biyolojik olarak risk oluşturan durumlardır.

Sağlık sektöründe çalışanlarda biyolojik etkenler sebebiyle oluşabilecek sağlık sorunları riski daha yüksektir. Biyolojik etkenlere karşı koruyucu önlemler alınarak çalışmaların yürütülmesi önemle gerekmektedir.

Sağlık çalışanlarında en sık görülen sağlık sorunları tüberküloz, menengokoksik menenjit, gastrointestinal sistem enfeksiyonları, lejyoner hastalığı, difteri, boğmaca, hepatit-b, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, suçiçeği veya varisella zoster, herpes enfeksiyonları, sitomegalovirüs enfeksiyonları, edinsel bağışıklık yetersizliği sendromu ve histoplazmosis olarak belirtilmektedir (Görgüner, 2002).

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının yürütümünde kurallar uygulanmalı, ihmal durumu olmaması için sürekli kontrol sağlanması gereklidir. Hastaların muayene sürecinde radyasyon, anestezi gazları, sitostatik ilaçlar v.b. kullanımında çalışanı etkileyecek unsurlara dikkat edilmelidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.36 ve 4.37 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.36: Biyolojik Etkenler - Kan Yolu ile Bulaşan Hastalıklara Maruz Kalma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
36	Biyolojik etkenler	Kan yolu ile bulaşan (aids hepatit) hastalıklara maruz kalma	Konu üzerine çalışanlara eğitim verilmelidir. Kişisel koruyucu donanımlar belirlenmeli ve çalışanlara zimmetlenmelidir. Çalışanların kişisel koruyucu donanımlar kullanarak kan içerikli madde ve materyallere temas etmemesi sağlanmalıdır. Kullanılan iğneler için bitiminde biyolojik tehlike (biohazard) işareti bulunan keskin alet kabına atılmalıdır. Enfeksiyon kontrol planı oluşturulmalıdır. Çalışanlarla ilgili tıbbi kayıtlar ve çalışanların tehlikeli madde veya zararlı fiziksel ajanlara maruz kalma kayıtları saklanmalıdır. Çalışanlar için bu etkenlerin durumu hakkında tetkikler yapılmalı, yeni başlayacak çalışanın ise bu tetkikleri yaptırıp işverene sunması sağlanmalıdır.	Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.37: Biyolojik Etkenler - Solunum Yolu ile Bulaşan Hastalıklara Maruz Kalma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
37	Biyolojik etkenler	Solunum yolu ile bulaşan hastalıklara maruz kalma	Çalışanlara ve ziyaretçilere enfeksiyon bulaşma riskine karşı yazılı enfeksiyon önleme planı hazırlanmalıdır. Kişisel koruyucu donanımlar çalışanlara zimmetlenmelidir. Havalandırmanın verimli ve yeterli çalışması devamlı kontrol altında olmalıdır. Çalışanlara parenteral, solunum, diğer yollarla bulaşan mikroorganizmalar ve korunmaları hakkında eğitim verilmelidir.	Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

4.3.9 Cam yüzeyler

Günümüz yapılarında çalışılan yerin ferahlığını arttırmak için uygulanan cam yüzeylerin kullanım alanı her geçen gün artmaktadır. Cam yüzeyler ile gün ışığından optimum fayda sağlanmasının yanı sıra rahat çalışma ortamları oluşmaktadır. Ancak cam yüzeylerin şeffaf görünümünden kaynaklı oluşan kazalar önemsenecek boyuttadır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.38 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.38: Cam Yüzeyler – Çarpma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
38	Cam yüzeyler	Çarpma	Bina genelindeki çarpma riski taşıyan tüm cam yüzeyler kumlama veya sticker ile belirgin duruma getirilmelidir. Bu şekilde çarpmanın ve olabilecek yüzey kırılmasının önüne geçilmelidir.	6331 Md.4 İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

4.3.10 Eğitim ve bilgilendirme

İş sağlığı ve güvenliği kavramının geliştirilmesinde ilk basamağı çalışanların alması gereken eğitimler oluşturmaktadır. İşe başlangıç anından itibaren çalışma alanı, iş planlaması, görev ve sorumluluklar hakkında çalışanlara eğitimler verilmelidir.

Eğitimler ile çalışanlarda güvenlik kültürü algısının oluşturulması, motivasyonunun yükselmesi gibi faydaların yanı sıra iş kazası ve meslek hastalıklarının azaltılması hususunda da gelişmeler gözlemlenebilecektir (<http://osmanelikotuoglu.com/is-sagligi-ve-guvenliginde-egitimin-onemi.html>).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.39 ve 4.40 'ta değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.39: Eğitim ve Bilgilendirme - Çalışanlara Çalışma Ortamı ve Sorumluluk Alanları Dahilindeki İşler Hakkında Eğitim Verilmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
39	Eğitim ve bilgilendirme	Çalışanlara çalışma ortamı ve sorumluluk alanları dahilindeki işler hakkında eğitim verilmemesi	Kurum içi tüm çalışma ortamları ve iş/işleyiş planlaması süreçlerini kapsayan genel ve birim odaklı oryantasyon programları oluşturulmalıdır. İşe yeni başlayan tüm çalışanlar işe başlamadan önce sorumluluğu dahilindeki tüm işler ile ilgili teorik ve uygulamalı (işe başlama eğitimi dahil) oryantasyon eğitimine katılmalıdır. Eğitim sonunda çalışanın durumu değerlendirilmeli ve uygun bulunursa işbaşı yapması sağlanmalıdır. Çalışanın sorumluluğu dahilindeki işler görev tanımında belirtilmeli ve çalışana tebliğ edilmelidir. Birim amirleri kontrolünde işe başlama eğitimleri yapılarak kayıt altına alınmalıdır.	6331 Md.4 Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.40: Eğitim ve Bilgilendirme – Çalışanlara İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verilmemesi Sonucu Eğitimsizlikten Meydana Gelebilecek Kazalar

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
40	Eğitim ve bilgilendirme	Çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmemesi sonucu eğitimsizlikten meydana gelebilecek kazalar	Yıllık eğitim planı dâhilinde eğitimlere çalışanların katılımı sağlanmalıdır. Tehlikeli sınıfta yer alan işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri süresi her bir çalışan için 2 yılda en az bir defa olmak üzere 12 saat'tir.	Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

4.3.11 Ekranlı araçlarla çalışma

Ekranlı araçlardan olan masaüstü bilgisayarlar hayatımıza girdiğinden beri ofis bazlı çalışmalarda kas ve iskelet sistemi rahatsızlıklarının arttığı görülmektedir.

Ekrana bakış açısında oluşabilecek ergonomik uygunsuzlukların olmaması için başın hareket etmeden iş ve işlemlerin yapılması gereklidir. Bu sebeple ekranın üst seviyesi göz hizasında olmalı, ekranla kişi arasında ortalama bir kol boyunda mesafe bulunmalıdır.

Işık kaynaklarının bulunduğu noktaların çalışmayı etkilemeyecek, yansıma oluşturmayacak hale getirilmesi gereklidir. Ekranlı araçlı çalışmalarda uygun çalışma hali sağlanmadığında gözlerde yanma, yorgunluk bulanık görme, baş, boyun, sırt ağrıları gözlemlenebilir (Güler, 2004:1).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.41 ve 4.42 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.41: Ekranlı Araçlarla Çalışma - Ekranlı Araçların Uzun Süreli Kullanımı Sonucu Kas İskelet Sistemi Hastalıkları

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
41	Ekranlı araçlarla çalışma	Ekranlı araçların uzun süreli kullanımı sonucu kas iskelet sistemi hastalıkları	Çalışanların ara dinlenmeleri sağlanmalı konu hakkında eğitimler verilmelidir.	Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.42: Ekranlı Araçlarla Çalışma - Ekranlı Araçlarla Çalışanların Gözlerinde Meydana Gelebilecek Bozukluklar

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
42	Ekranlı araçlarla çalışma	Ekranlı araçlarla çalışanların gözlerinde meydana gelebilecek bozukluklar	Ekranlı araçlar ile çalışma eğitimi yapılmalıdır. Ekranlı araçlarla çalışmaya başlamadan önce ve ekranlı araçlarla çalışmadan kaynaklanabilecek görme zorlukları yaşandığında çalışanların göz muayeneleri yapılmalıdır.	Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

4.3.12 Elektrik

Elektrik gözle görülemeyen yaşamın her aşamasında bulunan potansiyel bir risk kaynağıdır. Elektriğin insan vücuduna teması ile vücut üzerinden topraklandığında geri döndürülemez hayati tehlikelere sebep verebilmektedir.

Elektriğin canlı ile temasının olmaması sağlanmalıdır. Topraklama prosesleri ile bu temas ortadan kaldırılarak hem insan hem de işletme güvenliği sağlanmalıdır.

İnsan hayatını tehlikeye sokacak akımın sınır değeri 30-50 mA'dır. Bu değerden yüksek akım değerleri ölüme doğru götürecektir.

Elektrik akımı sebebiyle kalp üzerinde oluşacak titreşim bozuklukları ile öncelikli olarak baygınlık görülür. En fazla dört dakika içerisinde akım kesilerek ilkyardım müdahaleleri uygulanırsa kişi hayata dönebilir (Bayram,2000).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.43, 4.44, 4.45, 4.46, 4.47, 4.48 ve 4.49’da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.43: Elektrik - Elektrik İç Tesisatının Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
43	Elektrik	Elektrik iç tesisatının yılda en az 1 kez periyodik kontrolünün yapılmaması	Elektrik iç tesisatının yılda en az 1 kez periyodik kontrolünün yapılması gereklidir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.44: Elektrik – Elektrik Topraklamasının Yılda En Az 1 Kez Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
44	Elektrik	Elektrik topraklamasının yılda en az 1 kez periyodik kontrolünün yapılmaması	Elektrik topraklamasının yılda en az 1 kez periyodik kontrolünün yapılması gereklidir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.45: Elektrik – Kaçak Akım Rolesi Bulunmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
45	Elektrik	Kaçak akım rolesi bulunmaması	Bina genelindeki tüm elektrik panolarında 30ma ve ana panoda 300ma kaçak akım rolesi olmalıdır. Kaçak akım rolelerinin çalışır hali devamlı kontrol edilmeli ve kayıt altına alınmalıdır.	İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği

Çizelge 4.46: Elektrik – Açıkta Kablo Bulunması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
46	Elektrik	Açıkta kablo bulunması	Elektrik tesisatı yangın veya patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde projelendirilip tesis edilmeli ve çalışanlar doğrudan veya dolaylı temas sonucu kaza riskine karşı korunmalıdır. Taşınabilir kabloların kullanılması gereken yerlere, yeteri sayıda ve uygun şekilde topraklanmış elektrik prizleri konulmalıdır. Kablolar takılmalara karşı toplu ve düzenli bir halde bulunmalıdır. Uzatmalı prizler masa altlarına sabitlenmelidir. Kablolar spiral içerisine alınarak sabitlenmelidir. Yerde yürütülen kablolar balık sırtı kablo kanallarında bulundurulmalıdır.	6331 Md.4 İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

Çizelge 4.47: Elektrik – Panoların Önünde Yalıtkan Paspasların Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
47	Elektrik	Panoların önünde yalıtkan paspasların olmaması	Önünde yalıtkan paspas olmayan pano bulunmamalıdır. Pano önlerinde bulunacak yalıtkan paspaslar yere sabitlenmelidir. Deformasyona uğrayan yalıtkan paspaslar ivedilikle değiştirilmelidir. Yalıtkan paspas a tam 2 ayak basılarak panoya müdahale edilmesi gereklidir. Deformasyon durumunda revizyonu sağlanmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.48: Elektrik – Elektrik Odalarının Tertip-Düzenin Sağlanmaması, Oda/Panoların Kilitlenmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
48	Elektrik	Elektrik odalarının tertip-düzenin sağlanmaması, oda/panoların kilitlenmemesi	Elektrik - sigorta panolar kilitlenerek yetkisiz kişilerin ulaşımı engellenmelidir. Kilitlenen panoların üzerine sorumlu kişinin ismi ve telefon numarası yazılmalıdır. Uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Elektrik pano odalarında elektrik panosu haricinde malzeme bulundurulmamalıdır. Teknik mahaller (elektrik, mekanik) master kilit ile kilitlenmesi müdahalede faydalı olacaktır.	6331 Md.4 Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.49: Elektrik – Elektrik Panoları Önünde Malzeme Bulunması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
49	Elektrik	Elektrik panoları önünde malzeme bulunması	Elektrik panolarının önüne engelleyici hiç bir malzeme konulmaması gerekmektedir. Herhangi bir acil durumda panoya ulaşım yolu açık olmalıdır. Özellikle su sebili gibi iletken madde bulunduran malzemeler elektrik panosundan uzakta konumlandırılmalıdır.	6331 Md.4

4.3.13 Elle taşıma

Çalışma yaşamında teknolojik altyapının artmasına rağmen insan fiziki gücü ile devamlılığı sağlanan işlerden biri de elle taşıma işleridir. Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıklarının oluşmaması için elle taşıma işlerinin ergonomik doğru yaklaşımlar ile yapılması gereklidir (<https://www.csgb.gov.tr/media/4587/rehber06.pdf>).

Görülen tehlike Çizelge 4.50 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.50: Elle Taşıma – Elle Taşınamayacak Kadar Ağır Yüklerin Çalışanlarca Kaldırılması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
50	Elle taşıma	Elle taşınamayacak kadar ağır yüklerin çalışanlarca kaldırılması	Kişileri zorlayacak yüklerin elle kaldırılmadan mekanik olarak kaldırılması sağlanmalıdır. Yükün elle taşınmasının kaçınılmaz olduğu durumlarda elle taşımadan kaynaklanan riski azaltmak için uygun yöntemler kullanılmasını sağlamalı, ilgili çalışanlara yüklerin nasıl kaldırılacağı, taşınacağı, taşıma işlemi süresince nelere dikkat edilmesi gerektiği konularında bilgilendirilmelidir. Çalışanlara eğitim vermeli ve gerekli kişisel koruyucu donanımlar (koruyucu eldiven, çelik burunlu ayakkabı vb.) Zimmet tutanağı karşılığında çalışanlara verilerek kullanmaları sağlanmalıdır. Ağır yükler bölünerek ya da mekanik sistemler yardımıyla taşınmalıdır.	Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği

4.3.14 Ergonomi ve monoton çalışma

Ergonomi; insan ve yaşam unsurluları arasındaki etkileşimleri inceleyen disiplinler arası bir bilim dalıdır. Uyum ile birlikte işin insana, insanın da işe uygun hale gelmesi hedeflenir (Çetik ve Oğulata, 2003).

Çalışma alanlarının ergonomik olarak tasarlamak başarılı bir iş yaşamının birinci adımıdır. İnsanın yapısal ve fiziksel özellikleri dikkate alınarak sağlık açısından risklerin ortadan kaldırılması ile iş verimliliği de artacaktır (İncir, 1999:90).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.51 ve 4.52 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.51: Ergonomi ve Monoton Çalışma - Çalışanların Uzun Süre Aynı Pozisyonda Çalışması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
51	Ergonomi ve monoton çalışma	Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda çalışması	Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya fiziksel anlamda zorlayıcı çalışmaları engellenmelidir. Çalışma sırasında uygun aralıklar ile dinlenme sağlanmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.52: Ergonomi ve Monoton Çalışma - Çalışanların Yaptıkları İşe Uygun Destek Ekipmanları Bulunmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
52	Ergonomi ve monoton çalışma	Çalışanların yaptıkları işe uygun destek ekipmanları bulunmaması	Masa, çalışanların dizlerini rahatça içeri uzatabileceği ve kollarını yukarı kaldırmadan dirseklerini üzerine dayayabileceği yükseklikte, sandalyeler ayarlanabilir özellikte, bilgisayar ekranları hareketli olmalıdır.	6331 Md.4 Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.15 Depolar

Tertip ve düzenin ön planda tutulması gereken bu alanlarda sürekli kontrol sağlanmalıdır. Depoların içerisinde bulunan malzemelerin birbiri ile etkileşimi önlenmelidir. Depolarda bulunan yanıcı özellikli malzemeler için ayrıca önlemler alınmalıdır.

Görülen tehlike Çizelge 4.53'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.53: Depolar – Depolarda Yanıcı Malzemeler Bulundurulması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
53	Depolar	Depolarda yanıcı malzemeler bulundurulması	Depolarda bulunması zorunlu olduğu belirtilen yanıcı özellikli malzemeler için depoların içinde yangına korunaklı mahal oluşturulmalıdır. Kullanılmış ambalaj malzemesiyle boş sandıklar ve buna benzer yanmaya müsait artıklar depoların dâhilinde bulundurulmamalıdır. Depoların içerisinde yanıcı ve yakıcı kimyasallar yan yana istiflenmemeli birbirleri ile reaksiyona/etkileşime girmeleri engellenmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.16 Güvenlik

Çalışma alanlarında oluşabilecek sabotaj durumunda kolluk kuvvetlerinin desteğinden önce işletme içerisinde kontrol ve güvenliğin sağlanmış olması önemlidir. İşletme girişlerinde çalışanların ve ziyaretçilerin güvenlik kontrolünden geçmesi bu durumların oluşumunu engelleyebilecektir.

Görülen tehlike Çizelge 4.54’te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.54: Güvenlik – Bina İçerisine Kişilerin Güvenlik Kontrolünden Geçmeden Giriş Yapması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
54	Güvenlik	Bina içerisine kişilerin güvenlik kontrolünden geçmeden giriş yapması	Kişilerin bina içerisine herhangi bir güvenlik kontrolünden geçmeden içeriye girmesi olası bir sabotaj tehdidini ortaya çıkarmaktadır.	6331 Md.4

4.3.17 Işıma - radyasyon

Işıma- radyasyon kaynaklı cihazlar hastaların tanı - tedavi sürecinde etkin rol oynamaktadır. Çalışanların mesleki maruziyeti, etkileşimi incelenmelidir. Kullanılan cihazlardan yayılan radyasyonun kişilerde meydana getireceği etkilere karşı korunma sağlanmalıdır (Zeyrek,2013).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.55, 4.56, 4.57 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.55: Işıma - Radyasyon – Çalışanların Radyasyona Maruz Kalması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
55	Işıma - Radyasyon	Çalışanların radyasyona maruz kalması	Radyasyon görevlileri için etkin doz ardışık beş yılın ortalaması 20 msv'i, herhangi bir yılda ise 50 msv'i geçemez. El ve ayak veya cilt için yıllık eşdeğer doz sınırı 500 msv, göz merceği için 150 msv'dir. Cilt için en yüksek radyasyon dozuna maruz kalan 1 cm ² 'lik alanın eşdeğer dozu, diğer alanların aldığı doza bakılmaksızın ortalama cilt eşdeğer dozu olarak kabul edilir. Çalışanların radyasyona maruz kalmaması için kkd kullanımı kontrolü sağlanmalıdır. Kişisel dozimetre ile takip sağlanmalıdır.	Tıbbi Cihaz Yönetmeliği Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.56: Işıma - Radyasyon - Kurşun Yeleklerin Deformasyona Uğraması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
56	Işıma - Radyasyon	Kurşun yeleklerin deformasyona uğraması	Yırılmış, çatlamış veya delinmiş olan kurşun önlüklerin değiştirilmesi gerekmektedir. Kurşun yeleklerde bulunan levhalarda deformasyon çatlama kırılma olup olmadığının kontrolü yaptırılmalıdır.	6331 Md.4 Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği

Çizelge 4.57: Işıma Radyasyon – Işıma Radyasyon Kaynağı Ruhsatının Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
57	Işıma - Radyasyon	Işıma radyasyon kaynağı ruhsatının olmaması	Radyasyon meydana getiren makinalar taek tarafından ruhsatlandırılmalıdır. Cihaz kullanım kılavuzuna göre güvenlik eğitimleri yapılmalıdır. Kullanılan cihazların periyodik bakım ve kontrol bilgileri cihaz üzerinde bulundurulmalıdır. Uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Çalışanlara radyasyondan korunma eğitimi verilmeli, bakım ve kalibrasyon kontrolleri düzenli yapılmalıdır.	6331 Md.4 Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği

4.3.18 İklimlendirme havalandırma

İklimlendirme; çalışma ortamındaki sıcaklık, nem ve hava hareketini insan sağlığına uygun olarak tutmak için yapılan hava şartlandırmasına denir. Ortam hava kalitesinin en üst düzeyde tutulması sağlanmalıdır. Isı, nem, hava akım hızı, havada bulunan kirleticiler ve termal radyasyon unsurları ortam hava kalitesini belirlemektedir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.58, 4.59 ve 4.60 'ta değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.58: İklimlendirme Havalandırma - İklimlendirme Cihazlarının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
58	İklimlendirme Havalandırma	İklimlendirme havalandırma cihazlarının periyodik kontrollerinin yapılmaması	İklimlendirme cihazlarının yılda en az bir kez yetkili kişiler tarafından periyodik kontrolleri yapılmalıdır. Kontrol dosyaları saklanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.59: İklimlendirme Havalandırma - Ofis, Laboratuvarlar, Zemin Kotu Altındaki Katların Havalandırma Yetersizliği

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
59	İklimlendirme havalandırma	Ofis, laboratuvarlar, zemin kotu altındaki katların havalandırma yetersizliği	Havalandırma sistemindeki kanal, fan, filtrasyon ve tüm sistemin bakımı ve temizliği düzenli olarak bu konuda eğitimli ve yetkili kişiler tarafından yapılmalıdır. Havalandırma sisteminin tasarlandığı şekilde çalışıp çalışmadığını kontrol etmek ve varsa sistem üzerindeki sorunları gidermek adına, hava akış hızı ve kanallardaki statik basınç değerleri, havalandırma konusunda uzman kişilerce uygun ekipmanlar ile düzenli olarak kontrol edilmeli ve kontroller kayıt altında tutulmalıdır. Acil durumda üfleme ve emiş sistemlerinin çalışma prensibi (yangın senaryosu) oluşturulmalıdır.	6331 Md.4 İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

Çizelge 4.60: İklimlendirme Havalandırma - İklimlendirme Havalandırma Cihazlarının Bakımlarının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
60	İklimlendirme Havalandırma	İklimlendirme cihazlarının bakımlarının yapılmaması	İklimlendirme havalandırma cihazlarının üretici firmalarının belirlediği periyodik bakımları yapılmalıdır. Bakım formları saklanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.19 Haşereler ve kemirgenler

Özellikle binaların alt katlarında bulunan kazan dairesi, temizlik odası, artık su drenaj pompa alanları gibi haşere ve kemirgenlerin yaşam alanı haline getirebileceği lokasyonlar bulunabilmektedir. Bununla birlikte insan hareketliliğinin yoğun olduğu sağlık tesisinde çalışma ortamında da ilaçlamaya özen gösterilmesi gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.61 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.61: Haşereler ve Kemirgenler - Haşerelere ve Kemirgenlere Karşı İlaçlama Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
61	Haşereler ve kemirgenler	Haşerelere ve kemirgenlere karşı ilaçlama yapılmaması	Binanın periyodik olarak haşerelere karşı ilaçlanması ve kemirgen istasyonlarının kontrol edilmesi gerekmektedir.	6331 Md.4

4.3.20 İlk yardım malzemeleri

Oluşabilecek herhangi bir kaza durumunda hızlı ve basit bir ilkyardım müdahalesi ile yaralının hayatını kurtarmak, sakat kalmasını önlemek ya da oluşabilecek sakatlığın etkisini azaltmak mümkündür (Saltık, 2001).

İlkyardımın temel amaçları; hayatın devamlılığını sağlama, sağlık durumunun kötüye gitmesini önleme ve hızlı iyileşme için zemin hazırlamaktır (Güler ve Bilir, 1994). İlk yardım kaza yerinden tıbbi tedavi sürecine kadar olan zamanı kapsar. Etkisi en yüksek olan ilkyardım ilk beş dakikada yapılan ilkyardım olup, ilk yarım saat içerisinde yapılan ilkyardım uygulaması çok önemlidir (Yürügen ve Durna, 1992).

Görülen tehlike Çizelge 4.62 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.62: İlk Yardım Malzemeleri - Gerekli İlk Yardım Malzemelerinin Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
62	İlk Yardım Malzemeleri	Gerekli ilk yardım malzemelerinin olmaması	Asgari aşağıdaki malzemelerin işyerinde İSGB’de bulunması gereklidir: steteskop, tansiyon aleti, otoskop, oftalmoskop, termometre, ışık kaynağı, küçük cerrahi seti, paravan, perde v.b, muayene masası, refleks çekici, tartı aleti, boy ölçer, pansuman seti, dil basacağı, enjektör, gazlı bez gibi gerekli sarf malzemeleri, keskin atık kabı, manometreli oksijen tüpü (taşınabilir), seyyar lamba, ilaç ve malzeme dolabı, ekg cihazı, negatoskop, tekerlekli sandalye	6331 Md.4 İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği

4.3.21 İSG iç iletişim

İş sağlığı ve güvenliğinin uygulanmasında işverene, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve çalışanlara ait yükümlülükler bulunmaktadır. Doğru iletişim yolları ile çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönetiminde etkisinin artırılması gereklidir.

Görülen tehlike Çizelge 4.63’te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.63: İSG İç İletişim - Çalışanların İşyerinde Tespit Ettikleri Tehlikeleri Vb. Durumları İşverene İletebilecekleri Kayıtlı Bir Sistemin Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
63	İSG İç İletişim	Çalışanların işyerinde tespit ettikleri tehlikeleri vb. Durumları işverene iletebilecekleri kayıtlı bir sistemin olmaması	Ramak kala kaza ve uygunsuzluk bildirim formları oluşturulup sanal ortamda ya da katlarda bulundurulmalıdır.	6331 Md.4

4.3.22 İstif ve sabitleme

Binalarda herhangi bir sarsıntı halinde oluşabilecek bina içi malzemelerin hareketliliği kontrol altında tutulmalıdır. Yapısal olmayan bu tehlikeler nedeniyle binaların kaçış yolları kapanabilir, ezilmeler oluşabilir veya yangın çıkabilir (Boğaziçi Üniversitesi YOTA el kitabı, 2005).

Görülen tehlike Çizelge 4.64 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.64: İstif & Sabitleme – Uygunsuz İstifleme Yapılması, Sabitlenmemiş Materyaller

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
64	İstif & Sabitleme	Uygunsuz istifleme yapılması, sabitlenmemiş materyaller	Bina içerisinde bulunan dolapların, rafların ve sabitlenmemiş materyallerin bir sarsıntı ya da kişi çarpmasıyla devrilmesini engellemek için bulunduğu yere sabitlenmesi gerekmektedir. Dolapların ve rafların üst kısımlarına daha hafif malzeme konulması sağlanmalıdır. 3m. Den yükseğe malzeme istifi yapılmamalıdır.	6331 Md.4

4.3.23 Jeneratör

Sağlık tesislerinde çalışır halinin sürekli kontrol altında tutulmasının çok önemli olduğu iş ekipmanlarından biri de jeneratörlerdir. Ameliyat, müşahede veya tetkik süreçlerindeki hastaya müdahale için olası elektrik kesintisinde gerekli enerjinin sağlanması gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.65, 4.66 ve 4.67 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.65: Jeneratör – Jeneratöre Müdahalede Bölümünün Kilitli Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
65	Jeneratör	Jeneratöre müdahalede bölümünün kilitli olmaması	Jeneratöre müdahale bölümü kilitli olmalıdır. Yetkili kişi belirlenip kişinin adı soyadı telefon numarası jeneratör girişine asılmalıdır. Teknik mahaller (elektrik, mekanik) master kilit ile kilitlenmesi müdahalede faydalı olacaktır.	6331 Md.4 Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği

Çizelge 4.66: Jeneratör – Jeneratörün Periyodik Bakımının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
66	Jeneratör	Jeneratörün periyodik bakımının yapılmaması	Jeneratörün periyodik bakımı yetkili kişiler tarafından yapılarak kayıt altına alınmalıdır. Jeneratör kullanım talimatları hazırlanmalıdır. Belirlenecek yetkili kişi dışında girişlerin yasak olduğunu, yetkili kişi isim ve ulaşım bilgilerini belirten uyarı levhaları asılmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.67: Jeneratör – Jeneratörün Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
67	Jeneratör	Jeneratörün periyodik kontrolünün yapılmaması	Yılda en az bir kez periyodik kontrolü yetkili kişiler tarafından yaptırılmalı ve kayıt altına alınıp dosyalanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.24 Kaygan zemin

Temizlik işlemlerinden sonra ıslak bırakılan zemin ya da zemine sıvı dökülmesi durumlarında kazalar yaşanabilmektedir.

Görülen tehlike Çizelge 4.68 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.68: Kaygan Zemin – Temizlik Yapılan Alanda Islak/Kaygan Zemin

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
68	Kaygan Zemin	Islak/Kaygan Zemin	Temizlik çalışanlarının, uyarı levhalarını (dikkat kaygan zemin tabelası) ıslak temizlik yaparken ve ıslak alan olması durumunda kullanılması gereklidir. Tabelalar zimmetlenmeli ve kontrol sağlanmalıdır.	6331 Md.4

4.3.25 Kazalar ve hastalıklar

Çalışma ortamı içerisinde çalışanların sağlık bütünlüğünü bozabilecek tehditler bulunabilmektedir. Bu tehditlere karşı önlemler alınırken çalışanın sağlığının da işe başlangıçtan itibaren bilinmesi ve takip edilmesi gereklidir. Çalışanların işe başlangıçlarında ilk yapılması gerekenlerden biri işin insana, insanında işe uygunluğunun sağlık yönünden belgesi niteliğinde olan işe giriş sağlık raporu için muayene edilmesidir. İşyeri hekimi çalışma ortamındaki riskleri ve muayene edeceği kişinin işi ile ilgili tehditleri bilerek çalışma onayını belirtmelidir (http://www.ttb.org.tr/kutuphane/ise_giris_rpr.pdf).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.69, 4.70 ve 4.72 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.69: Kazalar ve Hastalıklar – Çalışanların İşe Giriş Sağlık Raporlarının Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
69	Kazalar ve Hastalıklar	Çalışanların işe giriş sağlık raporlarının olmaması	İdari ve akademik bütün çalışanlar dışarıdan sağlık raporu almış olsalar dahi işyeri hekimi muayenesine katılarak işe giriş muayenesini olmalıdır. İşyeri hekiminin raporu geçerlidir.	6331 Md. 15 İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.70: Kazalar Ve Hastalıklar - Malzeme Batması v.b. Sebeplerle Tetanoz Olma Durumu

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
70	Kazalar ve Hastalıklar	Malzeme batması v.b. sebeplerle tetanoz olma durumu	Kaza kontrol sistemi oluşturulmalıdır. Tetanoz aşısı işyeri hekimi bilgisiyle gerekli durumlarda yaptırılarak kayıt altına alınmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.71: Kazalar ve Hastalıklar – Periyodik Sağlık Kontrollerinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
71	Kazalar ve Hastalıklar	Periyodik sağlık kontrollerinin yapılmaması	Çalışanın kişisel özellikleri, işyerinin tehlike sınıfı ve işin niteliği öncelikli olarak göz önünde bulundurularak uluslararası standartlar ile işyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonuçları doğrultusunda; tehlikeli sınıftaki işlerde en geç üç yılda bir, özel politika gerektiren grupta yer alanlardan çocuk, genç ve gebe çalışanlar için en geç altı ayda bir defa olmak üzere periyodik muayene tekrarlanmalıdır. Periyodik sağlık kontrolleri en fazla 3 yılda bir yapılmalıdır.	6331 Md.15 İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.72: Kazalar Ve Hastalıklar - Çalışanların İş Kazası Geçirmesi veya Meslek Hastalığına Yakalanması Sonucunda SGK'ya Bildirim Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
72	Kazalar ve Hastalıklar	Çalışanların iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına yakalanması sonucunda SGK'ya bildirim yapılmaması	Çalışanların karşı karşıya kaldıkları iş kazaları ve işe bağlı oluşan meslek hastalıkları durumunda 3 iş günü içerisinde SGK'ya bildirim yapılmalıdır. Ramak kala olaylar da dahil kazalar kayıt altına alınmalıdır.	6331 Md.14 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

4.3.26 Kesici delici aletler

1845 yılında kullanımına başlanan şırıngadan beri sağlık sektöründe çalışanların en önemli mesleki risklerinden biri kesici delici alet yaralanmalarıdır. Sağlık çalışanları ameliyathanede, enjektör kullanımında ve muayene temizlik aşamalarında bu riskle karşı karşıya kalmaktadır. Kesici delici cisimler sebebiyle oluşan yaralanmalarda kan yoluyla bulaşıcı hastalıklara maruz kalma ihtimaline karşı kontrol sağlanmalıdır (Merih, Kocabey, Çırpı, Bolca ve Celayir, 2009).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.73 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.73: Kesici Delici Aletler – Kesici Delici Araç-Gereçlerin Kullanımı

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
73	Kesici Delici Aletler	Kesici delici araç-gereçlerin kullanımı	Araç ve gereçler (makas, delgeç, keskin ve sivri uçlu malzemeler) ile çalışmalar tamamlandıktan sonra mutlaka kaldırılmalı, ortalıkta bırakılmamalıdır. Araç ve gereçler dikkatli kullanılmalı, çalışmalar kontrolsüz ve acele yapılmamalıdır. Kesici veya delici nitelikteki alet veya ekipmanlar açıkta bulundurulmamalı, koruyucu kılıfları içerisinde muhafaza edilmelidir. Bu tür alet veya ekipmanların kullanımına ilişkin üretici talimatlarına uyulmalıdır. Paslanmış veya zarar görmüş alet/ekipmanlar yenileri ile değiştirilmelidir.	6331 Md.4

4.3.27 Kimyasal maddeler

Kimyasal maddelerin doğaya ve insana vereceği zararların bilinerek özelliklerine göre kullanılması gereklidir. Kullanımda olan kimyasalların zararları ve oluşabilecek herhangi bir durumda alınması gereken önlemler hakkında kullanıcılar bilgilendirilmelidir (Anık, 2004).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.74, 4.75 ve 4.76 'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.74: Kimyasal Maddeler – Çalışanın Kullandığı Kimyasal Hakkında Bilgilendirilmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
74	Kimyasal Maddeler	Çalışanın kullandığı kimyasal hakkında bilgilendirilmemesi	Kimyasalların MSDS'leri (malzeme güvenlik bilgi formu) kimyasalların alındığı firmalardan temin edilmeli, MSDS'lerden faydalanılarak üzerlerine uygulama yöntemi, kullanılacak koruyucu ekipman ve zararlarını gösteren etiketler yerleştirilmeli, etiketsiz kimyasal bulundurulmamalıdır.	6331 Md.4 Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.75 Kimyasal Maddeler – Tertip Düzen Eksikliği

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
75	Kimyasal Maddeler	Tertip düzen eksikliği	Kimyasal maddelerin MSDS formlarının incelenmesi ile depolama yapılmalıdır. MSDS formları çalışanların göreceği bölümlerde bulunmalıdır. Dökülmelere karşı kitler bulundurulmalıdır. Kimyasal bilgilerine dayanılarak çalışanlara kişisel koruyucu donanımlar teslim edilip tutanaklandırılmalı ve kullanımı kontrol edilmelidir. Uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Etiketsiz kimyasal madde bulundurulmamalıdır. Zararlı kimyasal maddelerin bulunduğu yerlerde herhangi bir şey yenmemesi gerektiğine ilişkin uyarı levhaları bulunmalıdır.	6331 Md. 4 Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.76: Kimyasal Maddeler – Kimyasal Maddeler ile Çalışma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
76	Kimyasal Maddeler	Kimyasal maddeler ile çalışma	Kullanılan kişisel koruyucu donanımlar çalışanlara zimmetlenmeli, kullanıldığına dair iç kontrol uygulanmalıdır.	Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

4.3.28 Kişisel koruyucu donanım

Çalışma alanında yürütülen işten kaynaklanan sağlığı ve güvenliği etkileyen risklere karşı kullanılan, kullanımı sebebiyle risk oluşturmayacak şekilde tasarlanan araç gereçlere kişisel koruyucu donanım denilmektedir.

Doğru kişisel koruyucuyu temin etmek ve çalışanın kullanımına sunmak işverenin yükümlülüğündedir. Kazaları önlemede öncelik toplu korunma yöntemlerinin uygulanmasıdır. Doğru kişisel koruyucu donanımların kullanımı ile oluşabilecek kazalar minimize edilebilmektedir (Demirbilek ve Çakır, 2008).

Görülen tehlike Çizelge 4.77 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.77: Kişisel Koruyucu Donanım – Kişisel Koruyucu Donanımların Eksik Bakımı veya Eski Donanımların Kullanılması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
77	Kişisel Koruyucu Donanım	Kişisel koruyucu donanımların eksik bakımı veya eski donanımların kullanılması	Çalışanlara gerekli olan kişisel koruyucu donanımlar tespit edilmelidir. Çalışanlara verilen (temizlik, taşıma, bakım, laboratuvar, muayenehane personeli v.b.) KKD'ler zimmetlenmeli ve kontrol altında tutulmalıdır. Öncelikle toplu korunma yöntemleri uygulanmalıdır. Çalışanın yapacağı iş ile ilgili iş sağlığı ve güvenliğini tehlikeye sokacak durumlar ortadan kaldırılmadan (toplu koruma yöntemi ya da kişisel koruyucu donanım kullanımı) görevlendirme yapılmamalıdır.	Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

4.3.29 Kombi/kazan dairesi

İşletmelerde ısıtma sistemleri genelde bodrum katlarda konumlandırılmaktadır. Yangın, patlama, doğalgaz sızıntısı vb. potansiyel tehlikelerin oluşabileceği bu mahallerde denetim kontrol mekanizmasının önemle sağlanması gerekmektedir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.78, 4.79, 4.80, 4.81, 4.82, 4.83, 4.84 ve 4.85'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.78: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
78	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi periyodik kontrolünün yapılmaması	Yılda en az bir kez periyodik kontrolü yetkili kişiler tarafından yaptırılmalı ve kayıt altına alınıp dosyalanmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.79: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Periyodik Bakımının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
79	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi periyodik bakımının yapılmaması	Kombilerin periyodik bakımı üretici firmanın belirlediği aralıkta yetkili kişiler tarafından yapılarak kayıt altına alınmalıdır. Kombi kullanım ve bakım talimatları hazırlanmalıdır. Belirlenecek yetkili kişi dışında girişlerin yasak olduğunu, yetkili kişi isim ve ulaşım bilgilerini belirten uyarı levhaları mahal dışına asılmalıdır.	Makina Emniyeti Yönetmeliği

Çizelge 4.80: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinde Yangın Çıkması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
80	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi dairesinde yangın çıkması	Kombi dairesi içerisi tertipli-düzenli tutulmalı, yanıcı maddeler ve depo malzemeleri kombi dairesinde bulundurulmamalıdır. Kombi dairesinde en az 1 adet 6 kg'lık çok maksatlı kuru kimyevi tozlu yangın söndürme cihazı ve en az 1 adet yangın dolabı bulundurulmalıdır. Çıkış kapısı, yangına en az 90 dakika dayanıklı, duman sızdırmaz ve kendiliğinden kapanabilecek özellikte olması gerekir. Doğalgaz, lpg veya tehlikeli maddeler ile çalışılan yerlerde fanların ve havalandırma motorlarının patlama ve kıvılcım güvenli (ex-proof) olması gereklidir. Kombi dairesi kapısı yanmaz malzemeden olmalı ve dışarı doğru açılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.81: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinin Topraklama Tesisatı Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
81	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi dairesinin topraklama tesisatı periyodik kontrolünün yapılmaması	Kombi dairesinin topraklama tesisatının periyodik kontrolünün yılda en az 1 kez yapılması gerekmektedir.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.82: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesi Sorumlusunun İletişim Bilgilerinin Olmaması Sonucu Oluşacak Soruna Geç Müdahale Edilmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
82	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi dairesi sorumlusunun iletişim bilgilerinin olmaması sonucu oluşacak soruna geç müdahale edilmesi	Kombi dairesi kapısı üzerine sorumlu kişinin ismi ve telefon numarası yazılmalıdır. Kombi dairesine asılması için uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Teknik mahaller (elektrik, mekanik) master kilit ile kilitlenmesi müdahalede faydalı olacaktır.	6331 Md.4 Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği

Çizelge 4.83: Kombi/Kazan Dairesi – Kombi Dairesinde ve Dışında Acil Yakıt Kesme Vanası Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
83	Kombi/Kazan Dairesi	Kombi dairesinde ve dışında acil yakıt kesme vanası olmaması	Herhangi bir tehlike anında gazı kesecek olan ana kapama vanası ile elektrik akımını kesecek ana devre kesici ve ana elektrik panosu, kombi dairesi dışında kolayca ulaşılabilecek bir yere konulmalıdır. Gaz ana vanasının yerini gösteren plan, bina girişinde kolayca görülebilecek bir yere asılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.84: Kombi/Kazan Dairesi – Kombininin Periyodik Bakımının Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
84	Kombi/Kazan Dairesi	Kombinin periyodik bakımının yapılmaması	Kombinin periyodik bakımı yetkili kişiler tarafından yapılarak kayıt altına alınmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Çizelge 4.85: Kombi/Kazan Dairesi - Doğalgaz Detektörünün Çalışmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
85	Kombi/Kazan Dairesi	Doğalgaz detektörünün çalışmaması	Gaz ve duman dedektörünün çalışır halinin devamlılığı sağlanarak günlük kontrol edilmeli ve kontrol defteri tutulmalıdır. Selanoid vana ile detektörden gaz alarmı alındığında gaz otomatik kesilmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.30 Konferans salonu

Fiziki özellikleri, elektrik ve mekanik altyapıları ile bir bütün halinde değerlendirilmesi gereken konferans salonlarında herhangi bir acil durumda insanların hızlı ortamdan uzaklaştırılabilmesi gerekmektedir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.86, 4.87 ve 4.88 ‘de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.86: Konferans Salonu – Acil Kaçış Yolunda Engeller Bulunması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
86	Konferans Salonu	Acil kaçış yolunda engeller bulunması	Konferans salonunda acil durumlarda kullanılacak olan çıkış kapılarının ağızda eşik olması takılıp düşmelere sebebiyet vereceğinden bu bölgelerin düzenlenmesi zorunludur. Yapı kaynaklı düzenlenemeyen eşikler sarı siyah renkte kaydırmaz bant ile belirginleştirilmelidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.87: Konferans Salonu – Yeterli Acil Çıkış Kapısının Olmaması, Acil Çıkışlara Yönlendirme Levhalarının Olmaması, Görülememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
87	Konferans Salonu	Yeterli acil çıkış kapısının olmaması, acil çıkışlara yönlendirme levhalarının olmaması, görülememesi	Konferans salonu içerisinde kullanıcı yüküne göre çıkış kapıları olmalıdır. Bu kapılar kaçış yönüne doğru açılmalıdır. Acil durumlarda kullanılacak olan kaçış yönlendirme işaretleri her noktadan görülecek şekilde ışıklı yönlendirme levhaları ile sağlanmalıdır. Yönlendirme işaretleri; yeşil zemin üzerine beyaz olarak, ilgili yönetmelik ve standartlara uygun sembolleri ve normal zamanlarda kullanılacak çıkışlar için “çıkış”, acil durumlarda kullanılacak çıkışlar için ise, “acil çıkış” yazısını ihtiva eder. Yanlış yönlendirme levhaları kaldırılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.88: Konferans Salonu - Aydınlatma, Elektrik Sisteminin Yangın Oluşturması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
88	Konferans Salonu	Aydınlatma, elektrik sisteminin yangın oluşturması	Salon içerisinde kullanılan aydınlatma elektrik tesisatının yanmaz ve alev yürütmez kablolardan yapılması, kablo yalıtımlarının iyi kurgulanmasına dikkat edilmelidir. Kablolarda ek olmamalı, yapı malzemelerinde zor alevlenir malzemeler kullanılmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.31 Kurum içi geçici çalışma

Binada bakım, kontrol, ölçüm, malzeme konumlandırma vb. dış destekli yapılacak işler için gelen firmaların çalışanlarının kontrolü sağlanmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.89 'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.89: Kurum İçi Geçici Çalışma - Kurum İçi Geçici Firma Çalışmalarında İş Takibinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
89	Kurum İçi Geçici Çalışma	Kurum içi geçici firma çalışmalarında iş takibinin yapılamaması	Kurum içerisinde geçici yapılacak çalışmalarda ilgili firmalar tarafından sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren belgeler (görevlendirme yazısı, SGK işe giriş bildirgesi, eğitim belgeleri, KKD evrakları, operatör belgesi, mesleki eğitim belgesi, yüksekte çalışma eğitimi belgesi vb) olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanların kuruma giriş yapmasına ve çalışmasına izin verilmemelidir.	6331 Md.4

4.3.32 Kurum içi kiracı firmalar

İşletmede bulunan kiracı firmaların (ör: kafeterya) iş sağlığı ve güvenliği üzerine yapılan çalışmalara entegre olması gereklidir. Firmaların kullanımında olan mahallerdeki mevcut riskler ve firma çalışmaları ile oluşabilecek durumlar işveren kontrolünde olmalı ve takibi gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.90 ve 4.91 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.90: Kurum İçi Kiracı Firmalar – Acil Durum Eylem Planlarının Yapılmaması/ İletilmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
90	Kurum İçi Kiracı Firmalar	Acil durum eylem planlarının yapılmaması/ iletilmemesi	Kiracı firmaların acil durum eylem planı dosyalarının bir örneği alınmalıdır. Denetim mekanizması oluşturularak uygulama kontrolü sağlanmalıdır.	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.91: Kurum İçi Kiracı Firmalar - Risk Değerlendirmelerinin Yapılmaması / İletilmemesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
91	Kurum İçi Kiracı Firmalar	Risk değerlendirmelerinin yapılmaması / iletilmemesi	Kiracı firmaların risk değerlendirme dosyalarının bir örneği alınmalıdır. Denetim mekanizması oluşturularak uygulama kontrolü sağlanmalıdır.	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

4.3.33 Laboratuvarlar

Diş laboratuvarlarında çalışanlarda görülen, akciğerin toza maruz kalmasından kaynaklanan meslek hastalığına diş teknisyeni pnömokonyozu denilmektedir. laboratuvarlarda oluşan tozun içerisinde krom, kobalt, molibden, silikon türevleri, manganez, silika, alçı, mum, reçine, metil metakrilat, seramik, nikel, berilyum vb. bulunabilmektedir (Eyüboğlu, 2008:204-210).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.92 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.92: Laboratuvarlar – Ortam/Lokal Havalandırma Yetersizliği

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
92	Laboratuvarlar	Ortam/lokal havalandırma yetersizliği	Ortamda cebri havalandırma sağlanmalıdır. Toz oluşumu olan protez tesviye işlemleri lokal havalandırma altında yapılmalıdır. Kişisel koruyucu donanımlar (göz, solumum sist.) Kullanılmalıdır.	6331 Md. 4 Diş Protez Laboratuvarları Yönetmeliği

4.3.34 Ortam ölçümü

Ortam ölçümleri ile fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkenler incelenerek çalışma ortamında çalışanın sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek unsurların ortadan kaldırılması gereklidir.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.93, 4.94, 4.95, 4.96 ve 4.97 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.93: Ortam Ölçümü – Termal Konfor - Bina İçerisindeki Bölümlerde Sıcaklık ve Nemin Değişken Durumları

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
93	Ortam Ölçümü	Termal konfor - bina içerisindeki bölümlerde sıcaklık ve nemin değişken durumları	Bina içerisindeki bölümlerde sıcaklık ve nem rahatsızlık vermeyecek düzeyde tutulmalı, sıcaklık ve nem göstergeleri bulundurulmalıdır. Yetkili firma tarafından termal konfor ortam ölçümü yapılmalıdır. Verimli şekilde bir çalışma sağlanması için ortam ısısı 21 – 23 derece, nem oranı % 45 – 55 olmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.94: Ortam Ölçümü - Aydınlatmanın Uygun Düzeyde Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
94	Ortam Ölçümü	Aydınlatmanın uygun düzeyde olmaması	Alanlarda aydınlatma ölçümü yapılarak ortam aydınlatma değerlerinin standart seviyede olması sağlanmalıdır. Elektriğin sağlanabildiği yerlerde elektrik ışığı kullanılmalı ve tesisat, teknik usul ve koşullara uygun bir şekilde yapılmış olmalı ve periyodik kontrolleri yaptırılmalıdır. Suni ışık; keskin, göz kamaştırıcı ve titrek ışık meydana getirmeyecek şekilde olmalıdır.	İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.95: Ortam Ölçümü - Gürültülü Mahal

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
95	Ortam Ölçümü	Gürültülü Mahal	Gürültü yüksekliği hissedilen mahallerde gürültü ölçümü yapılarak ortamdaki gürültü seviyesinin zarar verme seviyesinden alt seviyelere indirilmesi sağlanmalıdır. Çalışanın gürültüye maruziyeti en düşük maruziyet eylem değerlerini ((lex, 8saat) = 80 db(a)) aştığında, kulak koruyucu donanımlar çalışanların kullanımına hazır halde bulundurulmalıdır. Çalışanın gürültüye maruziyeti en yüksek maruziyet eylem değerlerine ulaştığında ((lex, 8saat) = 85 db(a)) ya da bu değerleri aştığında, kulak koruyucu donanımların çalışanlar tarafından kullanılması sağlanmalı ve denetlenmelidir.	Çalışanların Gürültü ile ilgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.96: Ortam Ölçümü - Tozlu Mahal

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
96	Ortam Ölçümü	Tozlu Mahal	Toz varlığı hissedilen mahallerde ölçümü yapılarak ortamdaki toz seviyesinin zarar verme seviyesinden alt seviyelere indirilmesi sağlanmalıdır.	İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.97: Ortam Ölçümü – Voc Uçucu Organik Karbon

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
97	Ortam Ölçümü	Voc Uçucu Organik Karbon	Laboratuvar ortamlarında uçucu organik karbon bileşiklerinin kontrolü gerekmektedir.	İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik

4.3.35 Psikososyal etkenler

İşyerinde yönetim biçimi ve çalışanın konumuna göre değişen psikolojik, sosyal ve fiziksel zararlar ortaya çıkabilmektedir.

Çalışma ortamında oluşan stresin önlenmesi ve önleyici politikalar ile sürekliliğin sağlanması gereklidir. Stres ile birlikte psikososyal etkenler içerisinde şiddet, zorbalık, yıldırma (mobbing) ve taciz gibi unsurlar görülmektedir. Çalışma koşulları çalışanın aleyhine olmadan planlanmalı, çalışmanın gelişim ve değer katma amacı ile gerçekleşmesi sağlanmalıdır.

Çalışanların yönetim kararlarına katılımının sağlanması, adaletli iş politikalarının oluşturulması, adaletli maaş planlamasının yapılması, üst alt kademe iletişimlerinin geliştirilmesi, mesai süreçlerinin belirginleştirilmesi ve çalışanın iş yükünü ağırlaştırıcı sebeplerin ortadan kaldırılması ile psikososyal riskler azaltılabilecektir (Gül, 2009).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.98, 4.99, 4.100 ve 4.101 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.98: Psikososyal Etkenler - Çalışanlara Görevleri Dışında İş Verilmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
98	Psikososyal Etkenler	Çalışanlara Görevleri Dışında İş Verilmesi	Çalışanlar oluşabilecek riskler açısından iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmadan görevlendirilmemeli ve çalıştırılmamalıdır. Çalışanların görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmeli ve işe başlamadan önce çalışana tebliğ edilmelidir. Çalışanlara, görev ve sorumlulukları haricinde, yetkinliği olmayan iş ve işlemler için talimat verilmemelidir. Eğitim ve yetki belgeleri esas alınmalıdır. Çalışanlara iletişim, stres yönetimi ve öfke kontrolü ile mesleki bilgi ve becerilerini artırıcı eğitimler verilmeli, çalışanlara gerektiğinde psikolojik destek sağlanmalı, sosyal organizasyonlar düzenlenmelidir. Çalışanların etkili iletişim kurması sağlanmalıdır. Dışa görevlendirmeler görevlendirme yazıları ile yapılmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.99: Psikososyal Etkenler - Çalışanlar ile İşveren ve Birim Sorumlusu Arasında İletişim Zincirinin İyi Bir Şekilde Sağlanmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
99	Psikososyal Etkenler	Çalışanlar ile İşveren ve Birim Sorumlusu Arasında İletişim Zincirinin İyi Bir Şekilde Sağlanmaması	Çalışanlar yönetimden ve çalışma arkadaşlarından yeterli bilgi, yardım ve desteği almaları sağlanmalıdır. Birimler ile etkin iletişim sağlanarak her bir personelin fikirlerinin değerlendirilmesi gereklidir.	6331 Md.4

Çizelge 4.100: Psikososyal Etkenler - Çalışanların Görüşlerinin Alınmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
100	Psikososyal Etkenler	Çalışanların Görüşlerinin Alınmaması	Yürütülen işler ile ilgili çalışanların görüşleri alınmalı ve işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması hususunda katılımları desteklenmelidir.	6331 Md.4

Çizelge 4.101: Psikososyal Etkenler - Çalışanların Maruz Kalabileceği Olumsuz Durum & Davranışlar

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
101	Psikososyal Etkenler	Çalışanların Maruz Kalabileceği Olumsuz Durum & Davranışlar	Çalışanların, diğer çalışanlar, hastalar veya hasta yakınları tarafından maruz kalabilecekleri olumsuz davranışlar (tehdit, hakaret, mobbing vs.) Karşısında müdahil olmaktan kaçınarak derhal birim sorumlularına haber vermelidir. Disiplin talimatları ve görev tanımları oluşturularak olumsuz davranışların önüne geçilmesi gereklidir. Kurum genel kullanım alanlarına ait her bölüm güvenlik kamerası ile izlenmelidir.	6331 Md.4

4.3.36 Reklam panosu (firma isim panoları)

İşletmelerin dış reklam panolarında çevre etkenleri ile birlikte zamanla yıpranmalar meydana gelmektedir. Yıpranmaların herhangi bir olumsuz duruma sebep olmaması için kontrolü gereklidir.

Görülen tehlike Çizelge 4.102 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.102: Reklam Panosu (Firma İsim Panoları) - Reklam Panosu Bağlantı Noktalarının Deformasyona Uğraması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
102	Reklam Panosu (Firma İsim Panoları)	Reklam Panosu Bağlantı Noktalarının Deformasyona Uğraması	Çatı katlarında bulunan reklam panolarının bağlantı noktalarının bağlantılarının kontrol edilmesi, statik uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.	6331 Md.4

4.3.37 Seyyar merdiven

Ulaşılamayan yüksek noktalara hızlı ve kolay bir şekilde erişim için hemen hemen her işyerinde seyyar merdiven bulunmaktadır. Ancak kontrolsüz ve uygun olmayan şekilde kullanımı sonucu düşmeye bağlı iş kazaları meydana gelebilmektedir.

Görülen tehlike Çizelge 4.103 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.103: Seyyar Merdiven - Seyyar Merdiven ile Çalışma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
103	Seyyar Merdiven	Seyyar Merdiven ile Çalışma	Bakım, onarım, kontrol temizlik, taşıma için kullanılan bütün merdivenler görülecek işe uygun sağlamlıkta olmalı ve genişlikleri 55 santimetreden dar olmayacaktır. Kullanımda eğimleri 60 dereceyi geçmemeli ve basamakların genişlikleri en az 13 santimetre olmalıdır. El merdivenleri kullanılırken kaymalara karşı gerekli tedbirler alınmalıdır. Çift el merdivenlerinde, ayaklarının birbirlerinden ayrılmaması için, her iki yanından çengelli demir çubuk veya zincir ile bağlanmalıdır. Platformlara çıkmakta kullanılan el merdivenleri, platformda tutunacak yer bulunmadığı durumlarda, güvenli çıkışı sağlamak için platform seviyesini aşacak uzunlukta olmalıdır. Seyyar merdivenin son 3 basamağı üzerinde çalışma yapılmamalıdır. Çalışmalar badili sistemle yapılmalıdır.	6331 Md.4

4.3.38 Sığınak

Nükleer, biyolojik veya kimyasal dış tehditler meydana geldiğinde gerekli olan toplu korunma mahalline sığınak denir. Sığınakların bu dış tehditler sebebiyle oluşabilecek acil durumlarda toplanma ve yaşam noktası olarak kullanılması planlanmaktadır.

Görülen tehlike Çizelge 4.104'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.104: Sığınak - Sığınak Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
104	Sığınak	Sığınak Olmaması	Sığınaklar yapılma amacına uygun bir şekilde boş tutulmalıdır. Standart özellikleri sağlanmalıdır. Havalandırması, bakımı ve temizliği periyodik olarak yapılmalıdır.	Sığınak Yönetmeliği

4.3.39 Sistem odası

Bilgi işlem sistem odaları içerisinde yer alan bilgisayar sistemlerinin sıcaklığa ve yangına karşı korunmaları gereklidir. Sıcaklık bilgisayar sistemi üzerindeki kartları ve sabit diskleri bozabilecektir. Sistem odalarında oluşabilecek yangında sistemin zarar görmeden söndürülmesi için gaz içerikli insan sağlığına zarar vermeyen söndürme sistemleri kullanılmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.105, 4.106, 4.107 ve 4.108 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.105: Sistem Odası - Sistem Odasında Yangın Söndürme Sisteminin Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
105	Sistem Odası	Sistem Odasında Yangın Söndürme Sisteminin Olmaması	Sistem odası yangın söndürme sistemleri ile bilgisayar sistemlerinin yangına karşı korunmaları gerekmektedir. Yangın bilgisayarları doğrudan yakarak zarar veremese bile, yüksek sıcaklık sabit disklerin ve kartlar üzerindeki tüm lehimlerin erimesine neden olabilir.	6331 Md.4

Çizelge 4.106: Sistem Odası - Acil Durumlarda Sistem Odalarına Müdahale Edilememesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
106	Sistem Odası	Acil Durumlarda Sistem Odalarına Müdahale Edilememesi	Sistem odası kilitlenerek yetkisiz kişilerin ulaşımını engellenmelidir. Sorumlu kişinin ismi ve telefon numarası sistem odasının kapısında yazılmalıdır. Uyarı levhaları ve talimatlar hazırlanmalıdır. Acil durumlarda müdahale edilebilmesi için kapının açılabilmesi sağlanmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.107: Sistem Odası - Bilgi İşlem Sistemlerinin İç Sıcaklıklarının Yükselmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
107	Sistem Odası	Bilgi İşlem Sistemlerinin İç Sıcaklıklarının Yükselmesi	Bilgi işlem sistemlerinin duvarlara çok yakın yerleştirilmemesi gerekmektedir. Sistemin çalışmasında 10-30 °C arası sıcaklığın korunması uygun olmaktadır.	6331 Md.4

Çizelge 4.108: Sistem Odası - Kabloların Düzenli Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
108	Sistem Odası	Kabloların Düzenli Olmaması	Elektrik, server data kabloları düzenli olması gerekmektedir.	6331 Md.4

4.3.40 Sterilizasyon

Sterilizasyon, sağlık tesislerinde kullanılan aletlerin üzerinde bulunan tüm mikroorganizmaların ortadan kaldırılmasını sağlayan işlemdir.

Ağız ve diş sağlığı çalışanları ve hastalar kan ve salgılardan yayılma ihtimali olan mikroorganizmaların tehditi altındadır. Her hastanın infekte hasta olarak görülerek

muayene edilmesi ile bu tür oluşabilecek biyolojik risklerle karşılaşma ihtimali azaltacaktır (Özer, Köprülü ve Dinçyürek, 2005).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.109, 4.110 ve 4.111 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.109: Sterilizasyon - Laboratuvarlarda, Sterilizasyon Odalarında Cihazların Uygunsuz Kullanımı

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
109	Sterilizasyon	Sterilizasyon Odalarında Cihazların Uygunsuz Kullanımı	İlgili ve yetkin çalışanlara cihazların kullanımı, genel bakımı ve temizliği ile ilgili eğitim verilmeli, kullanım ve emniyet talimatları üzerlerine asılmalı ve bu talimatlar doğrultusunda kullanmaları sağlanmalıdır. Arızalı cihazlar kullanılmamalı, periyodik aralıklarla gövde topraklaması, bakım ve onarımları için ehli kişilere yaptırılmalı ve kayıt altına alınmalıdır. Elektrikli ekipmanlar su ve kimyasal içerikli ürünlerden uzakta saklanmalı ve kuru elle kullanılmalıdır. Kullanımından sonra elektrik bağlantısı kesilmeli ve taşınabilir cihazlar güvenli bir biçimde konumlandırılmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.110: Sterilizasyon - Laboratuvarlarda ve Sterilizasyon Ünitelerinde Kullanılan Basınçlı Kapların Periyodik Kontrolleri

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
110	Sterilizasyon	Laboratuvarlarda ve Sterilizasyon Ünitelerinde Kullanılan Basınçlı Kapların Periyodik Kontrolleri	Basınçlı kapların (otoklav, etüv vb.) Yılda en az 1 kez periyodik kontrolü yapılmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği TS 1203 EN 286-1, TS EN 1012-1:2010, TS EN 13445-5 Standartlarında Belirtilen Kriterlere Uygun Olarak Yapılır.

Çizelge 4.111: Sterilizasyon - Sterilizasyon Ünitelerinin Kontrolünün Sağlanmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
111	Sterilizasyon	Sterilizasyon Ünitelerinin Kontrolünün Sağlanmaması	Havalandırmanın verimli ve yeterli çalışması devamlı kontrol altında olmalıdır. Çalışanlara "el hijyeni, kişisel koruyucu donanım, kontakt dermatit ve latex alerjisi, hasta alet gereçlerinin sterilizasyon işlemleri konuları üzerine belirli periyotlarda eğitimler verilmelidir. Çalışanlara parenteral, solunum ve diğer yollarla bulaşan mikroorganizmalar hakkında eğitim verilmelidir. Sterilizasyon makinaları kullanım talimatları hazırlanmalı ve sorumlular belirlenmelidir.	6331 Md.4

4.3.41 Su deposu

Dezenfekte dilmeyen su depolarında insan sağlığını tehdit edebilecek mikroorganizmalar bulunmaktadır. Su deposu temizleme hizmeti mutlaka yaptırılması gereken, sağlıklı bir tüketim ve yaşam için zorunlu bir hizmettir.

Görülen tehlike Çizelge 4.112 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.112: Su Deposu - Su Deposunun Periyodik Bakımı ve Temizliğinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
112	Su Deposu	Su Deposunun Periyodik Bakım ve Temizliğinin Yapılmaması	Su depoları temizliği belirli periyotlarla (kesinti olduğu dönemlerde 3 ayda bir, diğer dönemlerde 6 ayda bir) temizlenmeli ve bakımları yapılarak dezenfeksiyonu sağlanmalıdır. Bakım raporları dosyalanmalıdır. Su analizi yılda en az 2 kez yaptırılmalı ve kayıt altında tutulmalıdır.	T.C. Sağlık Bakanlığı Sayı: B.10.0.Tsh.0.10.00.04 Konu: Su Kesintisinde Alınacak Tedbirler 08.08.2007 / 20802 Genelge No:2007/67

4.3.42 Tavan yüksekliği düşük mahaller

Genelde bodrum kat veya çatı kat geçiş alanlarında bulunan alçak tavanlı yerlerin çarpma ihtimaline karşı belirginleştirilmesi gereklidir.

Görülen tehlike Çizelge 4.113 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.113: Tavan Yüksekliği Düşük Mahaller - Alçak Tavan

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağliğı ve Güvenliği Mevzuatı
113	Tavan Yüksekliği Düşük Mahaller	Alçak Tavan	Alçak tavanlı (<210cm) olan lokasyonlarda tavan kısımlarına yumuşak malzeme konularak olası bir darbenin şiddetini en aza indirmek gerekmektedir. Hem iniş hemde çıkışlarda kişilerin görmesi için uyarı işareti (sarı siyah) konulmalıdır.	6331 Md.4

4.3.43 Su sebili

Günümüzde işletmelerde hızlı su ihtiyacını karşılamada kullanılan su sebillerinin üzerinde, damacana su yuva içerisinde mikroorganizmaların çoğalmasını önlemek için dezenfeksiyonu yapılmalıdır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.114, 4.115 ve 4.116 'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.114: Su Sebili - Su Sebili Periyodik Bakımı ve Temizliğinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağliğı ve Güvenliği Mevzuatı
114	Su Sebili	Su Sebili Periyodik Bakımı Ve Temizliğinin Yapılmaması	İçme suyunun (damacana su) su analiz raporu firmadan temin edilmelidir. Ayrıca kurum içi denetim olarak farklı zamanlarda numune alınıp yetkili kuruluşlarda incelettirilmesi uygun olacaktır. Su sebili genel sağliğ, temizlik ve hijyen koşullarına uygun olarak kullanılmalı ve konumlandırılmalıdır. Sebinin altında taşan suyun etrafa yayılmasını önleyecek paspas bulunmalıdır. Alg oluşumunu önlemek için, su sebilini direkt gün ışığı alan alanlara ya da dışarı ısı veren aletlerin önüne koyulmamalıdır. Üç ayda bir pompalar ve sebiller yetkili servis tarafından ozonlama yöntemi ile dezenfekte edilmelidir. Bakım kartlarının sebil üzerine konulması gerekmektedir.	6331 Md.4

Çizelge 4.115: Su Sebili - Su Sebilinin Elektrik Bağlantısının Su Kaynağına Yakınlığı

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
115	Su Sebili	Su Sebilinin Elektrik Bağlantısının Su Kaynağına Yakınlığı	Kullanılan sebillerin sıcak/soğuk sisteminin çalışması için gereken elektrik bağlantı noktalarına su sıçrama ihtimaline karşı elektrik prizleri sebilten uzak noktaya sabitlenmelidir.	6331 Md.4

Çizelge 4.116: Su Sebili - Sebil Bardaklıklarının Ortam Koşullarından Kirlenmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
116	Su Sebili	Sebil Bardaklıklarının Ortam Koşullarından Kirlenmesi	Bardakların konumlandırıldığı bardaklıklar kapalı tutulmalı, bardaklar alt kısımdan çekilerek alınması sağlanmalıdır. Hijyen eğitimlerinde sebil kullanımı konusuna değinilmelidir.	6331 Md.4

4.3.44 Tavana sabitlenen malzemeler

İşletme içerisinde tavana sabitlenmiş projektör, perde, yansıtıcı, armatür, televizyon askılığı vb. malzemelerin sabitlendiği noktalar zamanla mukavemetini kaybedebilir.

Görülen tehlike Çizelge 4.117 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.117: Tavana Sabitlenen Malzemeler - Tavana Sabitlenen Malzemelerin Düşmesi

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
117	Tavana Sabitlenen Malzemeler	Tavana Sabitlenen Malzemelerin Düşmesi	Binadaki içerisinde bağlantılarla tavana sabitlenen malzemelerin veya cihazların sağlamlığının kontrolü devamlı olarak sağlanmalıdır.	6331 Md.4

4.3.45 WC hijyen

Topluma aktarılması gereken en önemli eğitimler sanitasyon ve hijyen eğitimleridir. Dünya Sağlık Örgütü; gelişimi devam eden ülkelerde görülen bulaşıcı hastalıkların %80'inin hijyen eksikliğinden kaynaklandığını belirtmektedir. Hijyenin ilk adımı olan el hijyeninin sağlanmaması durumunda halk sağlığını da tehdit edebilecek hastalıklar oluşabilmektedir. En ucuz ve etkili korunma yöntemi olan el hijyenine önem verildiğinde çoğu sağlık sorununun yayılmaması sağlanabilecektir (Cevizci ve Önal, 2009).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.118, 4.119 ve 4.120 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.118: WC Hijyen - Tuvaletlerde Gerekli Hijyenin Sağlanmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
118	WC Hijyen	Tuvaletlerde Gerekli Hijyenin Sağlanmaması	Zemin üzerinden numuneler alınarak belirli periyotlarda mikrobiyolojik analiz yapılmalıdır. Tuvaletlerde temizlik çizelgesi bulunmalıdır. Tuvaletler saatlik aralıklar ile dezenfekte edilmelidir. Havalandırma sistemi her zaman çalışır tutulmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.119: WC Hijyen - El Kurulama Peçetelerinin Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
119	WC Hijyen	El Kurulama Peçetelerinin Olmaması	Eli yıkandıktan sonra kurulamak için kullanılan peçetelerin temini sağlanmalıdır.	6331 Md.4

Çizelge 4.120: WC Hijyen - El Yıkama Talimatının Asılı Olmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
120	WC Hijyen	El Yıkama Talimatının Asılı Olmaması	Genel hijyenin bilinçaltında oluşturulabilmesi için tuvaletlerde el yıkama talimatları görünür şekilde asılmalıdır.	6331 Md.4

4.3.46 Yangın acil durumu

Yaşanabilecek en tehlikeli olaylardan olan yangın acil durumunda can ve mal kaybı yaşanmaması için binalarda taşarım ve kullanım aşamalarında yangına karşı önlemler alınarak devamlılığın sağlanması gerekmektedir.

Sağlık tesislerinde kantin, kazan dairesi, elektrik panoları, jeneratör, medikal gaz odaları, klima santralleri, depolar, laboratuvarlar, ameliyathaneler v.b. mahaller yangının oluşma ihtimalinin yüksek olduğu yanıcı malzemeler barındıran alanlardır.

Görülen tehlikeler Çizelge 4.121, 4.122 ve 4.123 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.121: Yangın - Kontrolsüz Yanıcı Yakıcı Malzeme Kullanımı

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
121	Yangın	Kontrolsüz Yanıcı Yakıcı Malzeme Kullanımı	Kontrolsüz olarak kullanılacak (ısıtıcı, su ısıtıcı, ufo, kurum demirbaşı dışı elektronik mekanik cihazlar vb.) materyaller yasaklanmalı ya da kontrol altında tutulmalıdır.	6331 Md. 4

Çizelge 4.122: Yangın - Katlar Arası Şaftların Korumasız (Açık) Olması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
122	Yangın	Katlar Arası Şaftların Korumasız (Açık) Olması	Katlar arası şaftlar yangına korunumlu özellikte kapalı olmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Çizelge 4.123: Yangın - Yangın Kapısının Yangın Durumunda Kapanmaması Sebebiyle Dumanın Diğer Lokasyonlara Dağılması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
123	Yangın	Yangın Kapısının Yangın Durumunda Kapanmaması Sebebiyle Dumanın Diğer Lokasyonlara Dağılması	Yangın sırasında yangın kapılarının özellikle dumanın dağılımını önlemesi ve oksijen seviyesinin kontrolü için açık kalmaması gereklidir.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.47 Yangın söndürme sistemi

Yangının başlangıç aşamasında söndürülmesi ve kontrol altına alınması önemlidir. Yangın söndürme sistemleri ile hızlı müdahale yapılarak yangın kontrol altına alınabilir. Her an oluşabilecek yangın acil durumuna karşı yangın söndürme sistemi kontrol altında ve çalışır vaziyette bulundurulmalıdır.

Görülen tehlike Çizelge 4.124 'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.124: Yangın Söndürme Sistemi - Yangın Tesisatı ve Hortumlar, Motopomplar, Boru Tesisatının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
124	Yangın Söndürme Sistemi	Yangın Tesisatı ve Hortumlar, Motopomplar, Boru Tesisatının Periyodik Kontrollerinin Yapılmaması	Yetkili firma tarafından yılda en az 1 kez yangın tesisatı ve hortumlar, motopomplar, boru tesisatının kontrol edilmesi periyodik kontrollerinin yapılması gereklidir. Standartlara uygun çalışır halinin devamlılığı sağlanarak işletme içi günlük kontrolü yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır.	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.48 Yıldırımdan korunma

Yıldırım tehlikesinden insanları, binaları, tesisleri ve donanımları korumak için yıldırımdan korunma tesisatı kullanılmalı, kontrolü sağlanmalıdır.

Görülen tehlike Çizelge 4.125'te değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.125: Yıldırımdan Korunma - Yıldırımdan Korunma Tesisatının (Paratoner) Periyodik Kontrolünün Yapılmaması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
125	Yıldırımdan Korunma	Yıldırımdan Korunma Tesisatının (Paratoner) Periyodik Kontrolünün Yapılmaması	Yıldırımdan korunma tesisatının yılda en az 1 kez yetkili firma tarafından periyodik kontrolü yaptırılmalı ve dosyalanmalıdır.	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

4.3.49 Yüksekte çalışma

Yükseklik kavramı kişiden kişiye değişkenlik göstermekte olup, literatürde ikinci bel omurunu geçen yerler olarak belirtilmektedir.

Trafik kazalarından sonra en sık karşılaşılan durum yüksekten düşme kazalarıdır. Yüksekte çalışanlar düşme riskine karşı korunmalıdır. Toplu korunma yöntemleri ve teknolojik gelişmeler ile üretilen düşme engelleyici malzemelerin kullanılmaması sebebiyle birçok insan hayatını kaybetmekte, sakat kalmaktadır (Ongel, 2008).

Görülen tehlike Çizelge 4.126 'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.126: Yüksekte Çalışma - Yüksekte Kontrolsüz Çalışma

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
126	Yüksekte Çalışma	Yüksekte Kontrolsüz Çalışma	Çalışanların sağlık koşullarının yüksekte çalışmaya (ör: cam silme, malzeme konumlandırma/alma v.b.) uygun olup olmadığı kanaati işyeri hekiminden alınmalıdır. Yüksekte çalışmalarda görevlendirme yazısı ile görevlendirme yapılması gereklidir. Yüksekte (ikinci bel omurunu geçen yerler) yapılacak çalışmalarda ilk önce toplu korunma yöntemleri uygulanmalı, toplu koruma uygulanmadığı zamanlarda çalışana iş ayakkabısı, eldiven ve baret dışında EN 361 standardında paraşüt tipi emniyet kemeri giydirilip gerektiğinde EN 354 standardında uzatma-güvenlik halatı kullanılarak çalışanın yüksekte çalışma için güvenliği sağlanarak çalıştırılması gereklidir. Çalışanın iş sağlığı güvenliği önlemleri alınmadan görevlendirilmesine ve çalıştırılmasına izin verilmemelidir.	Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

4.3.50 Zemin

Çalışma alanlarında sıklıkla karşılaşılabilen risklerden biri de zemin kaynaklı risklerdir. Kaygan zeminler veya kot farkı olan zeminler sebebiyle takılma, düşme sonucu kazalar meydana gelebilmektedir.

Kaygan zeminlerin oluşmasında en büyük etken mimariyi belirginleştiren sürtünme katsayısı çok düşük zemin kaplamalarıdır. Günümüzde parlak ve kaydırmazlık özelliğine sahip zemin malzemeleri mevcuttur. İşletmelerin zeminleri mümkün olduğu kadarı kaymayan yapıda olmalıdır (<https://www.isgnedir.com/kaygan-zeminlerde-alinacak-onlemler/>).

Görülen tehlikeler Çizelge 4.127 ve 4.128 'de değerlendirilmiştir.

Çizelge 4.127: Zemin - Zeminde Kot Farkı Bulunması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
127	Zemin	Zeminde Kot Farkı Bulunması	Bina genelinde yükseklik farkı olan zeminlerde yüksekliğin olduğu yerler düzleştirilmeli ya da sarı-siyah kaydırmaz uyarı bandı çekilerek bu yerlerin belirginleştirilmesi gerekmektedir.	6331 Md.4 İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

Çizelge 4.128: Zemin - Zeminin Kayma veya Düşmeyi Önleyecek Şekilde Uygun Malzeme ile Kaplanmamış Olması

Sıra No	Faaliyet Alanı / Tehlike Kaynağı	Tehlike	Yükümlülük / Düzenleyici ve Önleyici Faaliyetler	Açıklamalar İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
128	Zemin	Zeminin Kayma Veya Düşmeyi Önleyecek Şekilde Uygun Malzeme İle Kaplanmamış Olması	Bina dahilindeki tüm merdivenlere basamak ucundan yaklaşık 1 parmak uzaklıkta kaydırmaz bant çekilmesi gerekmektedir. Deforme olmuş olan kısımlar var ise yenilenmesi gerekmektedir. Kaygan dış zeminlere (özellikle kış aylarında) kaymaz paspaslar konulmalı ya da antislip (kayırmaz madde) uygulamaları ile zeminin tutuculuk özelliği artırılmalıdır.	6331 Md.4 İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir ağız ve diş sağlığı merkezinde fiziksel, kimyasal, biyolojik ve psikososyal risk etmenlerini oluşturan tehlike kaynaklarında meydana gelebilecek tehlikelerin sebep verebileceği olumsuz durumlar 50 konu başlığı altında 128 maddede değerlendirilmiştir. Gözlemlenen tehlikeler arasında işletme içerisinde bulunan çalışanları, ziyaretçileri ve hastaları etkileyebilecek en önemli tehditleri acil durumların ve mekanik-elektrik iş ekipmanlarının yönetiminin oluşturduğu görülmüştür. Herhangi bir acil durumda işletme içerisinde bulunan engelli, hasta, gebe kişiler de dahil olmak üzere insanların hızlı bir şekilde binadan uzaklaştırılması önemlidir. Mimari yapı belirtilen hızlı tahliye sürecini sağlayacak şekilde olmalıdır. Acil durumlarda binadan gerçekleştirilecek tahliye ve tahliye sonrası devam edecek unsurlar belirginleştirilmeli, özellikle ameliyathanede olan hastalar bina dışına çıkarıldığında yapılacak iş ve işlemler belirginleştirilmelidir. İşletmelerin fiziki altyapısının patlama, yangın ve elektrik kaçağı meydana getirmeyecek şekilde kontrol altında tutulması gereklidir. Mekanik ve elektrik iş ekipmanlarından olan kazan, asansör, basınçlı kaplar, tüpler v.b. tehlike oluşturabilecek alanların devamlı kontrol ile yönetimi sağlanmalıdır.

Bunların dışında görülen tehlikelerin içerisinde önemle dikkat edilmesi gereken diğer unsur sağlık çalışanlarının hastalar ile olan etkileşimi sebebiyle meydana gelebilecek sağlık sorunlarıdır.

Tehlikelerin kaynağında önlenmesi iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının temel unsurlarındandır. Tehlikeler kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve etkili işletme yönetiminin sağlanması ile genellikle önlenebilecektir.

İşletmelerde iş sağlığı ve güvenliğinin devamlılığının sağlanması ve risklerin kontrol altında tutulması için öncelikle güvenlik kültürü bilincinin yönetim ve çalışanlar tarafından benimsenmesi gerekmektedir. Karşılaşılabilecek risklerin fazlası ile bulunduğu sağlık tesislerinden biri olan ağız ve diş sağlığı merkezlerinde de iş güvenliğinin etkin bir şekilde sağlanması için ilk hedef bu olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyüz N.**, (1980), *İş Güvenliği*, İstanbul, s. 2
- Anık, F.** (2004) "Kimyasal Riskler." İş Sağlığı ve Güvenliği Sertifika eğitim Programları İşyeri Hekimliği Ders Notları (çoğaltılmış teksir) Çalışma.
- Arabacı, T.** (2016) *"İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı."*
- Avcı A.**, (1989), "Türk Çalışma Mevzuatında İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği", *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, ÇSGB İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı, Ankara, s.94.
- Bayram, M.** (2000) Elektrik tesislerinde topraklama. Birsen
- Boğaziçi Üniversitesi**, (2005) *Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırmaları Enstitüsü*. "Yapısal olmayan tehlikelerin azaltılması (YOTA) el kitabı."
- Cevizci S. and Önal A.E.** (2009) "Halk Sağlığı Açısından Hijyen ve İyi Üretim Uygulamaları." *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*: 73.
- Çetik, M.O. ve Oğulata, S.N.** (2003). *Hastane Hizmet Birimleri Arasında İş Akışının Ergonomik Açından Düzenlenmesi*. *Standart Ekonomik ve Teknik Dergi*, 41, 28-29.
- Demirbilek T. and Özlem Ç.** (2008) "*kişisel koruyucu donanım kullanımını etkileyen bireysel ve örgütsel değişkenler.*"
- Demircioğlu M., Centel T.**, (2005) "*İş Hukuku*", Beta Yayıncılık, Yayın No: 1399, İstanbul, 10.Baskı, s.38.
- Eyüboğlu, C. K.**, (2008) "Diş teknisyeni pnömokonyozu olgusu." *Tüberküloz ve Toraks Dergisi* 56.2:204-210.
- Fıratlı İ.**, (2004), *İş Sağlığı ve Güvenliği Esasları Eğitim Notları*, İstanbul: Eğitim Danışmanlık, s.4
- Fişek N.** (2018) *Prof. Dr. Nusret Fişek'in Kitaplaşmamış Yazıları– I Sağlık Yönetimi* – http://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_1/ Erişim 13.10.2018
- Görgüner, M.** (2002) "Sağlık Çalışanlarında Solunum Yolu İle Bulaşan İnfeksiyonlar ve Korunma", *Sterilizasyon Dezenfeksiyon ve Hastane İnfeksiyonları İçinde* Günaydın M., Esen Ş., Saniç A. ve Leblebicioğlu H. (Editörler), SIMAD Yayınları, Samsun, s.283.
- Gül, H.** (2009) "*İş Sağlığında Önemli Bir Psikososyal Risk: Mobbing-Psikolojik Yıldırma.*" *TAF Preventive Medicine Bulletin* 8.6.
- Güler, Ç. ve Bilir, N.** (1994) Temel İlk Yardım (C Düzeyi), *Çevre Sağlığı Temel Kaynak Dizisi* No:16, Ankara
- Güler, Ç.**, (2004) "Ergonomi Tanımı". *Sağlık Boyutuyla Ergonomi*, Ed. Çağatay Güler, Palme Yayıncılık, sf-1, Ankara
- Gürbüz Y.**, (2010) *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Tarihi Gelişimi Notları* (<http://www.toprakisveren.org.tr/2010-86-serifcetindag.pdf> - Erişim 13.02.2015)
- İncir G.**, (1999) "Sağlık Çalışanlarının Çalışma Koşullarına Ergonomik Yaklaşım, Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 1. Ulusal Kongresi, Ankara, s.90

- Korkmaz A. and Avsallı H.** (2012) "Çalışma Hayatında Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası." *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*
- Merih Y.D, Kocabey M.Y, Çırpı F, Bolca Z, Celayir AC.** (2009) Bir devlet hastanesinde 3 yıl içerisinde görülen kesici-delici alet yaralanmalarının epidemiyolojisi ve korunmaya yönelik önlemler. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*. s.40, (1): 11-15.
- Odabaşı Y.,** (2001) *Sağlık Hizmetleri Pazarlaması*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.25.
- OHSAS 18001:1999** (2004) *İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri OHSAS 18001:1999 Değerlendirme ve Kurma El Kitabı*, ICC(çev.), 3.Baskı, İstanbul, s.1
- Ongel, K.,** (2008) "Yapılmış yayınlara göre yüksekte düşme olgularının incelenmesi."
- Özer M., Köprülü H., and Dinçyürek Ç.,** (2005) "Diş Hekimliği Kliniklerinde Uygulanan Sterilizasyon Yöntemleri." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi* 6.2.
- Özmen B., Gerdan S. and Ergünay O.,** (2015). "Okullar İçin Afet ve Acil Durum Yönetimi Planları." *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi* 3.1: 37-52
- Öztürk ve Babacan,** (2012)
- Saltık, A.** (2001) *Çağdaş Sağlık Anlayışı, İşyeri Hekimliği Ders Notları*, 6. Baskı, Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayını
- Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)** (2016) "*İş Kazası ve Meslek Hastalıkları İstatistikleri*." İstatistik Yıllığı Tablo 3.3,3.4,3.7,3.18.
- TMMOB** (2003), Makine Mühendisleri Odası Adana Şubesi, "Haberler", 2. İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi Sonuç Bildirgesi, *Mühendis ve Makine Dergisi*, Sayı 520, Adana: 2-3 Mayıs 2003, s14
- Uçak A., Kiper S. ve Karabekir H.S.,** (2011) "Sağlık Çalışanlarının Karşılaştıkları İş Kazaları ve Eğitimin İş Kazalarını Azaltma Durumuna Etkisi", *Bozok Tıp Dergisi*, s.8
- Yürügen, B., Durna, Z.,** (1992) Editör; Kiliç, L.: *Afetlerde Hemşirelik Bakımı ve İlk Yardım*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:569, Eskişehir
- Zeyrek,** (2013)
- Zöhrap İ.,** (1989) "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Önemi-Karşılaşılan Problemler, Alınabilecek Tedbirler", *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, ÇSGB İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı, Ankara, s.115.

İnternet Kaynakları:

- Url – 1** <<http://osmanelikotuoglu.com/is-sagligi-ve-guvenliginde-egitimin-onemi.html>> Erişim: 09.10.2018
- Url – 2** <<https://www.csgeb.gov.tr/media/4587/rehber06.pdf>> Erişim: 05.11.2018
- Url – 3** <http://www.ttb.org.tr/kutuphane/ise_giris_rpr.pdf> Erişim: 04.12.2018
- Url – 4** <<https://www.isgnedir.com/kaygan-zeminlerde-alinacak-onlemler/>> Erişim: 13.11.2018
- Url – 5** <<http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx>> Erişim: 05.10.2016 - 19.12.2018

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Emre ULUPINAR

Doğum Tarihi ve Yeri: 05.01.1986 / Malatya

E-posta: ulupinaremre@gmail.com

Öğrenim Durumu:

2000-2004 Cengizhan Anadolu Lisesi – Fen Bilimleri

2005 - 2011 Trakya Üniversitesi Çorlu Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği

2014-2019 İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans

Deneyim:

2010 – 2011 Berzeg Tekstil San. ve Tic. A.Ş. – Çevre Mevzuatı Kontrolörü

2011 – 2012 Mor Çevre Danışmanlığı – Çevre Mühendisi

2013 - ... İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Halit Aydın Yerleşkesi – İş Güvenliği Uzmanı